

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ
ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐ
ՀՐԱՄԱՆ

No 49 - Լ

«19 սեպտեմբերի» 2022

2022-2023 ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐՈՒՄ ՀՀ ՏԱՎՈՒՇԻ ՄԱՐԶԻ ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ՓՈՐՁԱՐԿԵԼՈՒ ՆՊԱՏԱԿՈՎ 7-ՐԴ ԵՎ 10-ՐԴ ԴԱՍԱՐԱՆՆԵՐԻ «ԱՐՎԵՍ» ԻՆՏԵԳՐՎԱԾ ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԼՐԱՄՇԱԿՎԱԾ ԾՐԱԳՐԵՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի 30-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով՝

ՀՐԱՄԱՅՈՒՄ ԵՄ

1. Հաստատել 2022-2023 ուսումնական տարում ՀՀ Տավուշի մարզի հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում փորձարկելու նպատակով «Արվեստ» ինտեգրված առարկայի 7-րդ և 10-րդ դասարանների լրամշակված ծրագրերը՝ համաձայն հավելվածի:

Վ. ԴՈՒՄԱՆՅԱՆ

X

ՎԱՀՐԱՄ ԴՈՒՄԱՆՅԱՆ

Signed by: DUMANYAN VAHRAM, 1909620211

Հավելված

**ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարի
2022 թվականի սեպտեմբերի 19 -ի N 49-L հրամանի**

«ԱՐՎԵՍ»

ԻՆՏԵԳՐՎԱԾ ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

7-ՐԴ ԴԱՍԱՐԱՆ

ԳԵՂԱՐՎԵՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ	
ՆՅՈՒԹԵՐ, ՄԻՋՈՑՆԵՐ	
Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Ստեղծագործական աշխատանքներում նյութեր, մեթոդներ և միջոցներ փորձարկելու կարողությունների ձևավորում: Թեմայով պայմանավորված՝ նյութերի ճիշտ ընտրության կարողությունների ձևավորում:	7.Ա.Ս.ՆՄ.1. Ուսումնասիրել արվեստի տարբեր ուղղությունները, նյութերն ու մոտեցումները տարբեր բովանդակությամբ ստեղծագործական աշխատանքներ ստեղծելիս: 7.Ա.Ս.ՆՄ.2. Պատրաստել պաստառներ արվեստի տարրերի և սկզբունքների վերաբերյալ:
Ուղղորդող հարցադրում Ինչպե՞ս են արվեստագետները նախապատրաստվում, ի՞նչ գործիքներ և միջոցներ են օգտագործում: Ինչպե՞ս են արվեստագետները նախապատրաստվում ստեղծագործական գործընթացին: Պահպանո՞ւմ են արդյոք արվեստագետները որոշակի կանոններ:	7.Ա.Ս.ՆՄ.3. Հոգ տանել նյութերի և գործիքների, բեմական հագուստների, պարագաների, նվագարանների մասին, պահպանել անվտանգության կանոնները: 7.Ա.Ս.ՆԵ.1. Արվեստի ստեղծագործությունը ներկայացնել սորարարական մոտեցումներով (2D, 3D, 4D, սոր ռիթմական նվագակցությամբ, գրավոր, բանավոր, մեջախաղ): 7.Ա.Ս.ՆԵ.2. Ստեղծել վերացական արվեստի աշխատանքներ (2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մեջախաղ): 7.Ա.Ա.ՔԱ.2. Մեկնաբանել և վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները:
Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը կկարողանա՝	
- Չարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, էսքիզների կատարման ուղղությամբ: - Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության: - Ընտրել թեմայի համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ: - Պատկերացնել, հետազոտել, համադրել, հակադրել, արտահայտել նախագծի հիմնական գաղափարները: - Կազմել նախագծի գործողությունների պլան, որոշել նյութը, մատուցման ձևը/ձևերը: - Հավաքել օգտակար տեղեկատվություն, ձևակերպել խնդիրը, ստեղծել նախնական տարբերակ, ընտրել այլընտրանքային տարբերակ:	

- Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում՝ ըստ առաջադրված չափանիշների:
- Կատարել ստեղծագործական գործունեությանն առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ:
- Ստեղծել եզրույթերը ներկայացնող պաստառներ՝ պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը,
- Պահպանել աշխատանքի անվտանգության կանոնները:
- Ճիշտ կազմակերպել աշխատանքային տարածքը, աշխատանքի բոլոր փուլերում պահպանել հիգիենայի, անձնական տարածքի կանոնները:
- Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով գրագետ աշխատելու օրինաչափությունները:
- Համագործակցել ընդհանուր աշխատանքային տարածքում:
- Ցուցադրել ստեղծագործական մտածողություն և գեղարվեստական միտք:
- Ցուցադրել կատարողական վարպետություն և ինքնավստահություն:
- Ցուցադրել պատկերային մտածողության հմտություններ:
- Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, պահպանելով իմպրովիզացիայի կամ վարիացիայի սկզբունքները:
- Ստեղծել տարբեր ժամանակաշրջանների բնական միջավայրին, հասարակական, տնտեսական, քաղաքական և մշակութային զարգացումներին վերաբերող արտահայտիչ երևակայական աշխատանքներ,
- Ստեղծել զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք:
- Վերլուծել աշխատանքները, մեկնաբանել կիրառված ստեղծագործական հնարները:
- Վերլուծել ստեղծագործության տարբեր մեկնաբանություններ:
- Բացահայտել և եզրակացություններ անել տվյալ ստեղծագործության մեջ կիրառված նորարարությունների վերաբերյալ:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Խաչվող հասկացություններ
Գործիքների և նյութերի ճիշտ ընտրություն՝ ըստ թեմայի: Բովանդակության մատուցումը տարբեր արտահայտչամիջոցներով, նյութերով և մոտեցումներով՝ 2D, 3D, 4D, գրավոր,	Ուսումնասիրել և փորձարկել թեմայի մեկնաբանության տարբեր մոտեցումներ: Թեման մեկնաբանել՝ - երգիծական, - դրամատիկ,	Պատճառ և հետևանք Աշխատանքի բնույթ և արդյունք կապը. նյութը, չափը, խնդիրը, թեմաներն ազդում են աշխատանքի բնույթի վրա, ինչը տար-

բանավոր, մնջախաղ և այլն: Արվեստագիտական եզրույթներ: Նյութերի, գործիքների, բեմական հագուստների, պարագաների, նվագարանների նկատմամբ հոգատար վերաբերմունք և անվտանգ օգտագործում:	- <i>մարդասիրական,</i> -<i>դեկորատիվ,</i> -<i>տեքստային,</i> -<i>մանկական,</i> -<i>քաղաքական երանգավորումներով:</i> Կրկնօրինակել արվեստի որևէ ստեղծագործություն՝ պահպանելով նյութերի, մատուցման միջոցների նույնականությունը: Կրկնօրինակել արվեստի որևէ ստեղծագործություն՝ պահպանելով նյութերի, մատուցման միջոցների բազմազանությունը: Ներկայացնել արվեստի տարբեր ճյուղերում նյութերի կիրառման հնարավորություններն ու սկզբունքները: Գեղարվեստական հնարքների ուսումնասիրություն. ֆակտուրա, ամբողջականություն, արտասովորություն, գեղագիտական կողմ և այլն: Ներկայացնել թեմայի սեփական մեկնաբանությունը, կիրառել տեխնիկական/մեդիա տարբեր միջոցներ գաղափարներն այլ լուծումներով ներկայացնելու նպատակով: Կատարել էսքիզներ միևնույն թեման տարբեր միջոցներով ներկայացնելու նպատակով: Կատարել էսքիզներ միևնույն տեխնիկական միջոցներով տարբեր թեմաներ ներկայացնելու նպատակով: Ուսումնասիրել և բացահայտել այն հիմնական տարրերը, որոնք կողմնորոշում են արվեստի տվյալ տեսակը: Արտապատկերել ստեղծագործությունները՝ պահպանելով ոճային, տեխնիկական օրինաչափությունները և հիմնական նյութը: Պլակատային գրաֆիկայի կոմպոզիցիայի, թեմատիկ և բովանդակային կառուցվածքի ուսումնասիրություն: Ուսումնասիրել և վերլուծել ստեղծագործությունները բոլոր ուղղություններով՝ թեմա/սցենար, գործող անձինք/կերպարներ, կառուցվածք/ձև, ընտրված նյութեր, մատուցման արդյուն-	բեր արդյունքներ է տալիս: Օրինաչափություն Երևույթների միջև օբյեկտիվորեն գոյություն ունեցող պատճառահետևանքային անհրաժեշտ կապեր: Որևէ երևույթի պատմական զարգացման մեջ դրսևորվող (դրսևորված) փաստ և դրա հետևանքը՝ արդյունքը: Մասշտաբ, համամասնություն, քանակ Մասշտաբները փոխվելիս փոխվում են պատկերների չափերը, սակայն համամասնությունը պահպանվում է, ինչպես օրինակ՝ բնօրինակից պատկերման աշխատանքներում:

	նավետություն և այլն: Կատարել փորձարկումներ պատկերի, կյուբի, ձայնի, լույսի և գույնի հետ: Պատրաստել մասնագիտական պաստառներ: Կյուբերի և միջոցների խնայողություն:	

Առաջարկվող թեմաներ

Ճանապարհորդություն աշխարհի շուրջը: Մշակույթ առանց սահմանների:
Նորածնություն: Արտ դեկո զարդեր և ոսկերչություն:
Արվեստի ստեղծագործությունների կրկնօրինակումներ: Սերգեյ Փարաջանով: Հայկական զարդարվեստ:
Արվեստների դերը մարդու իրավունքների համատեքստում: Բնապահպանություն:
Տիեզերք, Տարածություն:
Դիմանկար, Ինքնանկար, Բնանկար, Ճեպանկար, Ծաղրանկար, Նատյուրմորտ, կուլաժ, մոնտաժ, ֆրոնտաժ, Էսքիզներ, փուլային ավարտուն աշխատանքներ:

Միջառարկայական կապ

Հայոց լեզու և գրականություն - մեկնաբանել տարաբնույթ նշանները, համադրել, փոփոխել: Ստեղծել բանավոր և գրավոր պատկերավոր խոսք (առանձին և խմբային), արձակ և չափածո պատմություններ՝ օգտագործելով տարաբնույթ նշաններ (կոմիքս, Էմոջի, ծաղրանկար և այլն):

Երկրաչափություն - սահմանել հավասար պատկերներ հասկացությունը և կիրառել հատվածների, անկյունների ու եռանկյունիների համար:

Ֆիզիկա - կատարել պարզագույն դիտումներ, չափումներ և փորձեր: Հանդուրժողական վերաբերմունք ցուցաբերել չափումների և փորձերի տարբերվող արդյունքների կամ մեկնաբանությունների դեպքում:

Քիմիա - ֆիզիկական և քիմիական երևույթներ, համապատասխան հատկանիշներ:

Կենսաբանություն - հետազոտություններ կատարելով՝ ձեռք բերել ապացույցներ:

Աշխարհագրություն - տեղանքի մոտավոր հատակագիծ, համապատասխան պայմանական նշաններ:

Ֆիզկուլտուրա - դրսևորել ինքնավստահության, նպատակասլացության, ինքնազնահատման և դժվարությունները հաղթահարելու հմտություններ:

Պատմություն, Հասարակագիտություն - ըմբռնել իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, բացահայտել պատմական փորձի յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Աղբյուրագիտական հենքով վերլուծել առկա տեղեկույթը, համադրել փաստերն ու իրադարձությունները, եզրակացություններ անել:

Առողջ ապրելակերպ - հարմարավետ զգալ սեփական մարմնում և հարգել ուրիշների մարմնակառուցվածքը:

Ինֆորմատիկա - հաղորդակցման մի շարք ձևերի կիրառություններ (սորությունների թերթիկներ, վեբկայքեր, բազմամեդիա պրեզենտացիաներ, երաժշտության գնահատման հարթակներ, մուլտֆիլմեր, թռուցիկներ և պաստառներ): Համակարգչի օգտագործման հետ կապված առողջությանն ու ապահովությանն առնչվող խնդիրներ: Օտար լեզուներ - հասկանալ և հետևել պարզ ցուցումներին ու հրահանգներին՝ բազմաքայլ գործողություններ կատարելիս, եթե դրանք տրվում են գրական/ստանդարտ լեզվով և ծանոթ առզանությամբ:
Կապը ՀԴԶ վերջնարդյունքների հետ
Հ2, Հ4, Հ5, Հ8, Հ9, Հ13, Հ25, Հ27, Հ29, Հ33, Հ43, Հ44

ԳԵՂԱՐԿԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ	
ԱՐԿԵՍՏԻ ՏԱՐԻԵՐ ԵՎ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐ	
Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Ձևավորել՝ - ուսումնասիրելու, փորձարկելու, ստեղծագործական աշխատանքներ կատարելու հմտություններ: - ստեղծագործական աշխատանքներում կերպարվեստի տարրերն ու սկզբունքները կիրառելու կարողություններ	7.Ա.Ս.ՆԱ.1. Ուսումնասիրել արվեստի տարբեր ուղղությունները, կյուբերն ու մոտեցումները տարբեր բովանդակությամբ ստեղծագործական աշխատանքներ ատելծելիս: 7.Ա.Ս.ՆԱ.2. Պատրաստել պաստառներ արվեստի տարրերի և սկզբունքների վերաբերյալ: 7.Ա.Ս.ՆԱ.3. Հոգ տանել կյուբերի և գործիքների, բեմական հագուստների, պարագաների, նվագարանների մասին, պահպանել անվտանգության կանոնները:
Ուղղորդող հարցադրում Ինչպե՞ս են արվեստագետներն աշխատում: Ի՞նչ է հարկավոր իմանալ գրագետ աշխատելու համար: Պահպանո՞ւմ են արդյոք արվեստագետները որոշակի օրինաչափություններ: Ե՞րբ և ի՞նչ նպատակով կարելի է խախտել օրինաչափությունները:	7.Ա.Ս.ԱՏ.1. Ստեղծագործական աշխատանքներում կիրառել արվեստի տարրեր և արտահայտչամիջոցներ: 7.Ա.Ս.ԱՏ.2. Ստեղծագործական աշխատանքներում կիրառել գաղափարն արվեստի լեզվով փոխանցելու հմտություններ: 7.Ա.Ս.ՆԵ.1. Արվեստի ստեղծագործությունը ներկայացնել նորարարական մոտեցումներով (2D, 3D, 4D, նոր ռիթմական նվագակցությամբ, գրավոր, բանավոր, մեջախաղ): 7.Ա.Ս.ՆԵ.2. Ստեղծել վերացական արվեստի աշխատանքներ (2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մեջախաղ):
Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը կկարողանա՝	
- Չարգացնել գաղափարը, աշխատել թեմայի մշակման, էսքիզների կատարման ուղղությամբ:	

- Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության:
- Ընտրել թեմային համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ:
- Պատկերացնել, հետազոտել, համադրել, հակադրել, արտահայտել նախագծի հիմնական գաղափարները:
- Կազմել նախագծի գործողությունների պլան, որոշել նյութը, մատուցման ձևը/ձևերը:
- Հավաքել օգտակար տեղեկատվություն, ձևակերպել խնդիրը, պատրաստել նախնական տարբերակ, ստեղծել այլընտրանքային տարբերակ:
- Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջադրված չափանիշների
- Կատարել ստեղծագործական գործունեությանն առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ:
- Ստեղծել եզրույթները ներկայացնող պաստառներ՝ պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը:
- Պահպանել աշխատանքի անվտանգության կանոնները:
- Ճիշտ կազմակերպել աշխատանքային տարածքը, աշխատանքի բոլոր փուլերում պահպանել հիգիենայի, անձնական տարածքի կանոնները:
- Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով գրագետ աշխատելու օրինաչափությունները:
- Համագործակցել ընդհանուր աշխատանքային տարածքում:
- Բանավոր կամ գրավոր մեկնաբանել և թվարկել արվեստի տարրերն ու սկզբունքներն առաջարկված ստեղծագործություններում, դրանց ազդեցությունն ու նշանակությունը հիմնական գաղափարի նկատմամբ:
- Ստանալ ճանաչելի հորինվածքներ՝ ապահովելով ռիթմ, շարժում, հավասարակշռություն, ազդեցություն, ներդաշնակություն, համաչափություն և զանազանություն:
- Կիրառել երանգներ՝ աշխատանքներին հուզականություն հաղորդելու համար:
- Կատարել հայտնի ստեղծագործությունների կրկնօրինակներ՝ արվեստի տարրերն ու սկզբունքներն առավել արտահայտիչ ներկայացնելով:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ պահպանելով հայկական/ազգային ավանդական մոտիվները:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ հայկական/ազգային ավանդական տարրերը համադրելով համաշխարհային արվեստի ստեղծագործությունների հետ:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ հայկական/ազգային ավանդական տարրերը ինտեգրելով համաշխարհային արվեստի

ստեղծագործությունների հետ:

- Ստեղծել աշխատանքներ՝ համաշխարհային արվեստի ստեղծագործությունները ներկայացնելով հայկական/ազգային ավանդական տարրերով:
- Ստեղծագործական աշխատանքներում ցուցադրել զգացմունքայնություն և վերաբերմունք:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ օգտագործելով կենդանական կամ բուսական մոտիվներ:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ արվեստի հայտնի ստեղծագործությունները ներկայացնելով նորարարական մոտեցումներով:
- Ստեղծել աշխատանքներ, ցուցադրելով ինքնուրույն աշխատելու, ստեղծագործական և քննական մտածողության հմտություններ:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Խաչվող հասկացություններ
Արվեստի տարրերի և արտահայտչամիջոցների գրագետ կիրառում: Թատերական, պարային, երաժշտական արտահայտչամիջոցների ինտեգրում:	Կատարել ստեղծագործական աշխատանքներ՝ արվեստի տարրերը գրագետ ինտեգրելով թատրոնի, կինոյի, օպերային արվեստի ստեղծագործություններում, վերաիմաստավորելով կամ նոր ընդգծված գաղափար հաղորդելով հայտնի ստեղծագործություններին: Կատարել հետազոտական աշխատանքներ՝ վեր հանելով արվեստի տվյալ տեսակում կիրառված հիմնական տարրերն ու սկզբունքները: Յետազոտել տարբեր մշակույթների ավանդական, պատմական ձևերի փոխակերպումները արվեստում (պար, մեդիա, վիրտուալ արվեստ, թատրոն, երաժշտություն, օպերային արվեստ, կերպարվեստ, լուսանկար, ԴԿԱ և այլն): Ուսումնասիրել մետադի գեղարվեստական մշակման առանձնահատկությունները, կնիքները և դրանց նշանակությունը: Կատարել ստեղծագործական տարբեր աշխատանքներ՝ անձնական, ազգային, համամարդկային խնդիրները վերծանելով արվեստի տարբեր տեսակներում, ընտրելով համապատասխան նյութը, տեխնոլոգիան, մեդիան և այլն: Կատարել գեղարվեստական գրականության պատկերազարդումներ: Ուսումնասիրել տեսողական, լսողական, սինթեզված արվեստ	Մասշտաբ, համամասնություն, քանակ համամասնության ու քանակի պատկերացումները սովորողին կօգնեն հասկանալու իր կատարած աշխատանքի ծավալը, հարկ եղած դեպքերում՝ համեմատություններ, վերլուծություններ կատարել: Չամակարգ և մոդել Չամակարգին հատուկ է որոշակի կայունություն և հարաբերական ինքնուրույնություն, որով հանդես է գալիս

	տի տեսակները: Ստեղծագործական աշխատանքներում հիմնական գաղափարն արտահայտելիս կիրառել արվեստի հիմնական տարրերն ու սկզբունքները: Ուսումնասիրել արվեստի այն ստեղծագործությունները, որոնք ընդհանուր են իրենց գաղափարով, մոտեցումներով, անվանումով, ժամանակաշրջանով, ոճով, ժանրով և այլն: Համադրել միևնույն գաղափարներն արտահայտող ստեղծագործությունները`</p> <ul style="list-style-type: none"> - լուսանկար և կերպարվեստ - երաժշտություն և կերպարվեստ, - կինոֆիլմ և երաժշտություն <p><i>- ճարտարապետություն և լուսանկարչություն:</i> Ինտեգրել արվեստի մի քանի տեսակներ` պահպանելով արվեստի տարրերից և սկզբունքներից մեկը` - գաղափարը, - ուիթմը, - ոճը, - ժամանակաշրջանը, - անվանումը և այլն: Ուսումնասիրել դիզայնի/ձևավորման աշխատանքները, և դրա անմիջական կապը իրականության հետ: Միջավայրի (ինտերիեր, էքստերիեր) ձևավորման, ոճավորման և հարդարման տեխնիկական և գեղարվեստական մեթոդների բնութագրում: Դիզայնի տարրերը ԴԿԱ-ում: Կատարվող աշխատանքի փուլային հաջորդականության նկարագրություն: Շրջապատում, բնության մեջ, արվեստի ստեղծագործություններում և ճարտարապետական կոթողներում ձևերի և պատկերների տեսակների բացահայտում, պատկերում և համա-	ավելի մեծ համակարգի շրջանակում` Ենթահամակարգի կարգավիճակով: Համակարգերի և մոդելների շուրջ քննարկումներն առավել արդյունավետ են ստեղծագործական նախագծերի իրականացման ժամանակ:

	դրում: Գույների միջոցով դեկորատիվ, արտահայտիչ աշխատանքների կատարում: Յեռանկարի օրենքների դասակարգում և կիրառում: Տարբեր երկրների դեկորատիվ արվեստի նմուշների կրկնօրինակումներ և համեմատություններ:	

Առաջարկվող թեմաներ

*Յանրամատչելի երաժշտություն, Յայ ազգային երգեր և պարեր
 Գրաֆֆիտի, Յիերոգլիֆ, Էքսլիբրիս, Յերալդիկա, Կնիք, Անիմացիա, Տոտեմ, Խաչքար, Գունային անիվ, Մանդալա, Ֆրակտալներ, Յայկական ծեսեր
 Իմպրեսիոնիզմ, Էքսպրեսիոնիզմ
 Ինտերակտիվ խաղեր, Օդապարուկներ:*

Միջառարկայական կապ

Յայոց լեզու և գրականություն - ստեղծել տարաբնույթ ուսումնական/ցուցադրական նյութեր՝ պատառ, գրքույկ, ուղեցույց, սահիկաշար, անիմացիա, տեսանյութ և այլն: Կարդացած ստեղծագործություններից ընտրել պատմողներ (նարատորներ) և ստեղծել վերջիններիս բնավորությունն ու արտաքին հատկանիշներն արտահայտող նկարագրություններ:

Երկրաչափություն - սահմանել հավասար պատկերներ հասկացությունը և կիրառել հատվածների, անկյունների ու եռանկյունիների համար: Կառուցել, նաև դիսկամիկ մաթեմատիկայի ծրագրերով, տրված պատկերի համաչափ պատկեր:

Ֆիզիկա - կատարել պարզագույն դիտումներ, չափումներ և փորձեր: Դասակարգել նյութերը՝ ըստ ագրեգատային վիճակների, վերլուծել տարբեր վիճակներում նյութի հատկությունները և կառուցվածքային տարբերությունները:

Քիմիա - քիմիական տարրի էներգետիկ մակարդակների թվի կապը պարբերության համարի հետ:

Կենսաբանություն - հետազոտություններ կատարելով՝ ձեռք բերել ապացույցներ: Մոդելների, նկարների, սխեմաների, տեսանյութերի միջոցով մեկնաբանել վերլուծիչների աշխատանքի սկզբունքները՝ հղում կատարելով տեսողական, լսողական զգայարանների հիմնական կառուցվածքային և գործառնական առանձնահատկություններին:

Աշխարհագրություն - տեղանքի մոտավոր հատակագիծ, համապատասխան պայմանական նշաններ: Ձևավորել հավասարակշռված կարծիք աշխարհագրական գործոններով պայմանավորված էթնովշակութային և այլ առանձնահատկությունների վերաբերյալ:

Ֆիզիկոլոգիա - դրսևորել ինքնավստահության, նպատակասլացության, ինքնագնահատման և դժվարությունները հաղթահարելու հմտություններ: Պասիվ շարժունակության հետևանքները և օրգանիզմի վրա բացասական ազդեցությունները:

Պատմություն, Յասարակագիտություն- ըմբռնել իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, բացահայտել պատմական փորձի յուրացման

ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Դրսևորել ինդիկներ և հարցեր ձևակերպելու, անհատական և խմբային նախագծեր իրականացնելու հմտություններ: Օգտագործել քարտեզներ, ուսումնասովանողական գրականություն, դրսևորել հետազոտելու կարողություն, մշակել և իրականացնել նախագծեր, հետազոտական աշխատանքներ:

Առողջ ապրելակերպ - տարբերել անձի, հասարակության շահերը պաշտպանող, չվնասող, ընդհանուրի բարօրությունից բխող ենթամշակույթը մասնավոր շահեր սպասարկող ենթամշակույթներից:

ԹԳՅԳ - հաղորդակցման մի շարք ձևերի կիրառություններ (սորությունների թերթիկներ, վեբկայքեր, բազմամեդիա պրեզենտացիաներ, երաժշտության գնահատման հարթակներ, մուլտֆիլմեր, թռուցիկներ և պաստառներ): Անհատապես կամ համագործակցությամբ ստեղծել արտեֆակտ, որը պատասխանում է հետազոտական հարցին և ներկայացնում է արդյունքներն ու եզրահանգումները:

Օտար լեզուներ - նկարագրել իրադարձություններ, իր կենսափորձը, հույսերն ու ձգտումները՝ գործածելով պարզ կապակցված արտահայտություններ:

Կապը ՅՊԶ ի հետ

Յ2, Յ4, Յ8, Յ9, Յ23, Յ25, Յ27, Յ29, Յ43, Յ44

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

ՆՈՐԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԵՐԵՎԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Ձևավորել իրատեսական, վերացական և երևակայական աշխատանքներ կատարելու հմտություններ: (2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մեջախաղ):	7.Ա.Ս.ՆԱ.1. Ուսումնասիրել արվեստի տարբեր ուղղությունները, նյութերն ու մոտեցումները տարբեր բովանդակությամբ ստեղծագործական աշխատանքներ ատելծելիս:
Ուղղորդող հարցադրում	7.Ա.Ս.ՆԱ.3. Հոգ տանել նյութերի և գործիքների, բեմական հագուստների,

Ինչպե՞ս են արվեստագետները ստեղծագործում Ինչպե՞ս են արվեստագետները կռահում. որ աշխատանքը հաջողված է: Կարելի՞ է արդյոք սովորել սեփական սխալներից: Հնարավոր է պատկերել զգացողություն:	պարագաների, նվագարանների մասին, պահպանել անվտանգության կանոնները: 7.Ա.Ս.ՆԵ.1. Արվեստի ստեղծագործությունը ներկայացնել նորարարական մոտեցումներով (2D, 3D, 4D, նոր ռիթմական նվագակցությամբ, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ): 7.Ա.Ս.ՆԵ.2. Ստեղծել վերացական արվեստի աշխատանքներ (2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ): 7.Ա.Ա.ՔԱ.2. Մեկնաբանել և վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները:

Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը կկարողանա՝

- Չարգացնել գաղափարը, աշխատել թեմայի մշակման, էսքիզների կատարման ուղղությամբ:
- Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության:
- Ընտրել թեմային համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ:
- Պատկերացնել, հետազոտել, համադրել, հակադրել, արտահայտել նախագծի հիմնական գաղափարները:
- Կազմել նախագծի գործողությունների պլան, որոշել նյութը, մատուցման ձևը/ձևերը:
- Հավաքել օգտակար տեղեկատվություն, ձևակերպել ինդիորը, ստեղծել նախնական տարբերակ, ընտրել այլընտրանքային տարբերակ:
- Պահպանել աշխատանքի անվտանգության կանոնները:
- Ճիշտ կազմակերպել աշխատանքային տարածքը, աշխատանքի բոլոր փուլերում պահպանել հիգիենայի, անձնական տարածքի կանոնները:
- Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով գրագետ աշխատելու օրինաչափությունները:
- Համագործակցել ընդհանուր աշխատանքային տարածքում:
- Կատարել ճեպանկարներ և նախանկարներ՝ պաննո ստեղծելու նպատակով:
- Ցուցադրել ստեղծագործական մտածողություն և գեղարվեստական միտք:
- Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք:
- Ստեղծել տարբեր ժամանակաշրջանների բնական միջավայրի, հասարակական, տնտեսական, քաղաքական և մշակութային զարգացումներին վերաբերվող արտահայտիչ երևակայական աշխատանքներ:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ օգտագործելով կենդանական կամ բուսական մոտիվներ:

- Ստեղծել աշխատանքներ՝ Արվեստի հայտնի ստեղծագործությունները ներկայացնելով նորարարական մոտեցումներով:
- Ստեղծել աշխատանքներ, ցուցադրելով ինքնուրույն աշխատելու, ստեղծագործական և քննական մտածողության հմտություններ:
- Ներկայացնել ստեղծագործություններում առկա իմաստային, տեխնիկական, ոճային նրբությունները:
- Ներկայացնել ստեղծագործական աշխատանքների վրա արտաքին (օտար) և ներքին (տեղական) գործոնների ազդեցությունը:
- Մեկնաբանել ստեղծագործություններում կիրառված արվեստի հիմնական տարրերն ու սկզբունքները:
- Ներկայացնել հիմնական գաղափարի մեկնաբանությունները արվեստի ստեղծագործություններում:
- Վեր հանել արվեստագետի ներկայացրած ուղերձները:
- Զննարկել և ներկայացնել ստեղծագործությունից ստացած զգացողությունները:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Խաչվող հասկացություններ
Գաղափարի փոխակերպումը արվեստի: Գաղափարի փոխանցումը համապատասխան մեղեդու, խորհրդանիշի կամ շարժումների միջոցով: Թեմատիկ, ժանրային կամ երևակայական հորինվածք: Իրական, վերացական զգացողություններ, Երևույթներ, զգացողություններ, հույզեր Դիցաբանական, համամարդկային, կենցաղային թեմաներ: Արվեստի ստեղծագործության մեկնաբանություն՝ 2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, ժամանակակից մշակումներ, մնջախաղ և այլն: Արվեստի ստեղծագործության մատուցում վերացական արվեստի	Դիտման, պատկերացման, հիշողության, գրական ստեղծագործությունների մեկնաբանություններ նոր տեխնիկական միջոցներով: Իրականացնել ստեղծագործական նախագծեր՝ ապահովելով բնագրի/բնօրինակի հետ համապատասխանությունը ըստ՝ - <i>անվանման,</i> - <i>ժամանակաշրջանի,</i> - <i>կերպարների,</i> - <i>ընդհանուր գաղափարի,</i> - <i>կյուրթի,</i> - <i>մատուցման ձևի,</i> - <i>լուսավորության,</i> - <i>արվեստի ուղղության:</i> Առաջադրված թեմայով ավարտուն ինտեգրված աշխատանքի ստեղծում՝ պահպանելով թեմայի, բովանդակության և մատուցման ձևի տրամաբանական կապը: Գեղարվեստական հոսանքների ուսումնասիրության հենքով հորինվածքների ստեղծում (ֆուտուրիզմ, մոդեռն, կլասիցիզմ, սիմվոլիզմ և այլն): Ուսումնասիրել արվեստի այն ստեղծագործությունները, որոնք	Պատճառ և հետևանք Մեխանիզմ և կանխատեսում (աշխատանքի բնույթ և արդյունք կապը. կյուրթ, ծավալը, ինդիքը, թեմատիկական ազդում են աշխատանքի բնույթի վրա, ինչը տարբեր արդյունքներ է տալիս): Օրինաչափություն Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն: Կայունություն և փոփոխություն Կայունությունը միշտ մրցակցող գործոնների հաշվեկշիռն է: Դրա

տեսանկյունից 2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, ժամանակակից մշակումներ, մնջախաղ և այլն:	ընդհանուր են իրենց գաղափարով, մոտեցումներով, անվանումով, ժամանակաշրջանով, ոճով, ժանրով և այլն: Համադրել միևնույն գաղափարներն արտահայտող ստեղծագործությունները, կատարել ոճավորումներ՝ ռիթմ, տեմպ, ոճ և այլն: Կատարել հայտնի ստեղծագործությունների վերարտադրություններ՝ կիրառելով տվյալ շրջանին բնորոշ հասանելի միջոցները: Կատարել որևէ հայտնի ստեղծագործության բեմականացման գեղարվեստական, նորարարական, ոճավորված նոր մեկնաբանություն: Հետազոտել և համեմատել հայկական և աշխարհի տարբեր ժողովուրդների ազգային հագուստը: Ստեղծել ճարտարապետական կոթողների և հայկական տաճարների վերականգնված 3D մոդելներ: Վերացական, զգացմունքային, երևակայական բնույթի մի քանի ստեղծագործությունների համադրումների փորձեր: Կոմպոզիցիոն երաժշտական, թատերային, պարային, ռիթմիկ աշխատանքներ, երևակայական, գունային մոտիվներով: Ստեղծագործությունների նոր մատուցումներ տարբեր նյութերի վրա՝ թուղթ, կտոր, կավ, լուսանկար, ֆրոնտաժ, կոլաժ, երաժշտական մեկնաբանություններ և այլն: Ինքնուրույն վերաբերմունքի արտահայտում: Կատարել ստեղծագործական աշխատանքներ՝ համադրելով հայտնի ստեղծագործություններն ու ազգային ավանդական մոտիվները՝ 2D, 3D, 4D:	խախտումը համակարգը դուրս է բերում կայուն վիճակից, երբ բացակայում է հետադարձ կապը: Սակայն արվեստագիտական տեսանկյունից կարելի է ընկալել որպես մեկից ավելի համակարգերի առկայություն միևնույն ստեղծագործության մեջ: Այստեղ, մեկ գործոնի փոփոխությունը չի խախտում համակարգը, քանի որ մյուս գործոնն իր վրա է վերցնում ընդհանուր հավասարակշռությունը (գույն, ձայն, դինամիկա և այլն):

Առաջարկվող թեմաներ

Երաժշտական ճաշակ: Կինո՞, թե՞ թատրոն: Ձայն - բնություն, երաժշտություն, աղմուկ:
Հայկական տաճար, Տիրամայր, Հեթանոսական աստվածներ՝ Աստղիկ, Վահագն: Իմ ընկերները: Սուրբ ծնունդ, Գանձերի հետևից, Երկրի քաղաքացի, Ես կարող եմ օգնել, Ծովային, լեռնային, անտառային պատկերներ: Աշխարհի շուրջ:
Բացիկներ՝ թղթային, Էլեկտրոնային, երաժշտական, ծավալային:

Իմ ոճը: Սպորտն իմ կյանքում: Ուղևորություն դեպի անցյալ: Ուղևորություն դեպի ապագա:

Միջառարկայական կապ

- Հայոց լեզու և գրականություն** - ստեղծել տարաբնույթ ուսումնական/ ցուցադրական նյութեր՝ պաստառ, գրքույկ, ուղեցույց, սահիկաշար, անիմացիա, տեսանյութ /և այլն: Կարծիք հայտնել, պաշտպանել սեփական տեսակետն ու դիրքորոշումը, հիմնավորել այն: Մեկնաբանել գաղափարը՝ հիմնվելով գրական օրինակների վրա:
- Երկրաչափություն** - սահմանել հավասար, համագիծ, տարագիծ, համուղղված, հակուղղված, հակադիր վեկտորներ հասկացությունները և կառուցել դրանց օրինակներ նաև դինամիկ մաթեմատիկայի ծրագրերով: Կառուցել, նաև դինամիկ մաթեմատիկայի ծրագրերով, տրված պատկերի համաչափ պատկեր:
- Ֆիզիկա** - օրինակներով հիմնավորել, որ ձայնային ալիքները տարածվում են տարբեր միջավայրերով: Ռեզոնանս, արձագանք:
- Կենսաբանություն** - մոդելների, նկարների, սխեմաների, տեսանյութերի միջոցով մեկնաբանել վերլուծիչների աշխատանքի սկզբունքները՝ հղում անելով տեսողական, լսողական զգայարանների հիմնական կառուցվածքային և գործառական առանձնահատկություններին:
- Աշխարհագրություն** - ձևավորել հավասարակշռված կարծիք, աշխարհագրական գործոններով պայմանավորված, Եթևմշակութային և այլ առանձնահատկությունների վերաբերյալ:
- Ֆիզկուլտուրա** - դրսևորել ինքնավաստահության, նպատակասլացության, ինքնագնահատման և դժվարությունները հաղթահարելու հմտություններ: Պասիվ շարժունակության հետևանքները և օրգանիզմի վրաբացասական ազդեցությունները:
- Պատմություն, Հասարակագիտություն**- ըմբռնել իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, բացահայտել պատմական փորձի յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Դրսևորել խնդիրներ և հարցեր ձևակերպելու, անհատական և խմբային նախագծեր իրականացնելու հմտություններ:
- Առողջ ապրելակերպ** - տարբերել անձի, հասարակության շահերը պաշտպանող, չվնասող, ընդհանուրի բարօրությունից բխող ենթամշակույթը, մասնավոր շահեր սպասարկող ենթամշակույթներից:
- Ինֆորմատիկա** - հաղորդակցման մի շարք ձևերի կիրառություններ (տրությունների թերթիկներ, վեբկայքեր, բազմամեդիա պրեզենտացիաներ, երաժշտության գնահատման հարթակներ, մուլտիմիդի, թուղիկներ և պաստառներ): Անհատապես կամ համագործակցությամբ ստեղծել արտեֆակտ, որը պատասխանում է հետազոտական հարցին և ներկայացնում է արդյունքներն ու եզրահանգումները:
- Օտար լեզուներ** -կապակցված խոսքով ներկայացնել պատմության/իրադարձության/ֆիլմի բովանդակությունը՝ արտահայտելով իր վերաբերմունքը դրա նկատմամբ:

Կապը ՀԴՉ վերջնարդյունքների հետ

Հ4, Հ5, Հ9, Հ25, Հ26, Հ27, Հ28, Հ29, Հ33, Հ34, Հ37, Հ45, Հ46, Հ47

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԵՐԱՆԱՅՈՒՄ ԵՎ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒՄ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Ցուցադրություններ կազմակերպելու հմտությունների ձևավորում: Քննական մտածողության զարգացում: Հետազոտություններ կատարելու հմտությունների ձևավորում:	7.Ա.Ս.ՆԱ.1. Ուսումնասիրել արվեստի տարբեր ուղղությունները, նյութերն ու մոտեցումները տարբեր բովանդակությամբ ստեղծագործական աշխատանքներ ատելծելիս: 7.Ա.Ս.ՆԱ.2. Պատրաստել պաստառներ՝ Արվեստի տարրերի և սկզբունքների վերաբերյալ: 7.Ա.Ս.ՆԱ.3. Հոգ տանել նյութերի և գործիքների, բեմական հագուստների, պարագաների, նվագարանների մասին, պահպանել անվտանգության կանոնները:
Ուղղորդող հարցադրում	
Ինչպե՞ս են պահպանվում ստեղծագործությունները: Ովքե՞ր են դրանք հավաքում, պահպանում և ի՞նչ նպատակով: Ի՞նչ չափանիշներով են ընտրվում ստեղծագործությունները: Հարկավո՞ր է արդյոք ցուցադրել աշխատանքները: Ի՞նչ է նշանակում արվեստի ստեղծագործության ցուցադրություն կամ ներկայացում:	7.Ա.Ա.ՎՑ.1. Առաջարկել խմբային և անհատական ելույթների, ցուցադրության թեմաներ կամ սկզբունքներ: 7.Ա.Ա.ՎՑ. 2. Առաջարկել խմբային կամ անհատական նախագծերի ներկայացման տարբերակներ: 7.Ա.Ա.ՎՑ.3. Պատրաստել նախագծեր և առավել արդյունավետ ցուցադրել դրանք: 7.Ա.Ա.ՎՄ.1. Խմբի հետ ընտրել և քննարկել ելույթները, աշխատանքները ցուցադրության համար: 7.Ա.Ա.ՎՄ. 2. Ձևավորել սկզբունքներ միջոցառումներ և ցուցադրություն կազմակերպելիս: 7.Ա.Ա.ՔԱ.1. Կատարել արվեստագիտական հետազոտություն (կերպարվեստ, երաժշտություն, պար, թատրոն): 7.Ա.Ա.ՔԱ.2. Մեկնաբանել և վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները: 7.Ա.Կ.ԱԴ.3. Ներկայացնել ժամանակակից արվեստի դրական կամ բացասական ազդեցությունը առօրյա կյանքում:
Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը կկարողանա՝	
- Չարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, էսքիզների կատարման վրա: - Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության:	

- Ընտրել թեմայի համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ:
- Պատկերացնել, հետազոտել, համադրել, հակադրել, արտահայտել նախագծի հիմնական գաղափարները:
- Կազմել նախագծի գործողությունների պլան, որոշել կյուլթը, մատուցման ձևը/ձևերը:
- Հավաքել օգտակար տեղեկատվություն, ձևակերպել խնդիրը, ստեղծել նախնական տարբերակ, ընտրել այլընտրանքային տարբերակ:
- Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջդրված չափանիշների:
- Կատարել ստեղծագործական գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ:
- Ստեղծել եզրույթերը ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը:
- Պահպանել աշխատանքի անվտանգության կանոնները:
- Ճիշտ կազմակերպել աշխատանքային տարածքը, աշխատանքի բոլոր փուլերում պահպանել հիգիենայի, անձնական տարածքի կանոնները:
- Աշխատանքներում պահպանել ընտրված կյուլթերով գրագետ աշխատելու օրինաչափությունները:
- Համագործակցել ընդհանուր աշխատանքային տարածքում:
- Մեկնաբանել և տեսակավորել ստեղծագործական աշխատանքները:
- Ներկայացնել հիմնական գաղափարների արդիականությունը:
- Առանձնացնել և ցուցադրել ստեղծագործական հնարների կիրառման արդյունավետությունը և ազդեցությունը գաղափարի փոխանցման տեսանկյունից:
- Առաջարկել և նախաձեռնել աշխատանքների ցուցադրության հետաքրիր տարբերակներ:
- Ձևակերպել հարցերը և պատասխանները, թե որտե՞ղ, ե՞րբ, ինչո՞ւ և ինչպե՞ս պետք է ընտրվեն աշխատանքները ցուցադրության համար:
- Ներկայացնել ստեղծագործություններում առկա իմաստային, տեխնիկական, ոճային նրբությունները:
- Ճանաչել և մատնանշել արվեստագետի ձեռագիրը:
- Ձևակերպել արվեստի ստեղծագործության գնահատման տրամաբանված և համոզիչ հիմնավորումներ:
- Բացահայտել արվեստագետի ստեղծագործական գործունեությանն ուղղված քաղաքական, սոցիալական, մշակութային

ազդակները:

- Ներկայացնել ստեղծագործական աշխատանքների վրա արտաքին (օտար) և ներքին (տեղական) գործունեների ազդեցությունը:
- Մեկնաբանել ստեղծագործություններում կիրառված արվեստի հիմնական տարրերն ու սկզբունքները:
- Ներկայացնել հիմնական գաղափարի մեկնաբանությունները արվեստի ստեղծագործություններում:
- Վեր հանել արվեստագետի ներկայացրած ուղերձները:
- Զննարկել և ներկայացնել ստեղծագործությունից ստացած զգացողությունները:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Խաչվող հասկացություններ
Խմբային կամ անհատական ելույթների թեմաների մշակում: Ավանդական և ոչ ավանդական մոտեցումներ: Ներկայացման մատուցման գեղագիտական և տեխնիկական չափանիշներ: Մշակութային միջոցառումների ստեղծագործական նախագծեր: Ցուցադրություններ, ելույթներ կամ ներկայացումներ կազմակերպելու այլընտրանքային տարբերակներ:	Կատարված աշխատանքների կամ թեմատիկ առանձին ուղղվածություն պարունակող ստեղծագործությունների կամ նախագծերի ցուցադրություն/ներկայացում: Ստեղծել աշխատանքային տետր կամ պորտֆոլիո: Մենակ կամ խմբով առանձնացնել աշխատանքները՝ ըստ առաջարկված չափանիշների: Ձևակերպել հարցերը և պատասխանները, թե որտե՞ղ, ե՞րբ, ինչո՞ւ և ինչպե՞ս պետք պատրաստվեն աշխատանքները ցուցադրության կամ ներկայացման համար: Մեկնաբանել ստեղծագործություններից ստացած տպավորությունները: Բացատրել, թե ինչո՞ւ են ընտրվել տվյալ աշխատանքները: Նշել և մեկնաբանել ցուցադրության կամ ներկայացման կազմակերպման նպատակները, հիմնական սկզբունքները: Մեկնաբանել սեփական աշխատանքները: Պատրաստել ռուբրիկներ և հարցաշարեր արդյունավետ հետազոտական աշխատանքներ կատարելու համար: Ստեղծել դասակարգիչներ, որի համաձայն՝ կընտրվեն և կառանձնացվեն աշխատանքները:	Չամակարգ և մոդել Չամակարգը՝ որպես ընդհանուր գաղափարով, թեմայով, մոտեցումով կատարված ստեղծագործությունը (ները) ներկայացնելու ընդհանրական մոտեցում, որով յուրաքանչյուր աշխատանք կամ աշխատանքի մաս հանդես է գալիս որպես մոդել: Չարգացում Չավասար հնարավորությունները՝ որպես ինքնադրսևորվելու, քննադատելու, խորհրդակցելու, գնահատելու և ինքնագնահատելու մեխանիզմ, համագործակցության և հաղորդակցման բանաձևերը:

	Աշխատել խմբով: Դասընթացների այս ձևը կարող է կազմակերպվել որևէ առարկայի հետ ինտեգրված: Նախագծերի ցուցադրությունների կամ ներկայացումների կազմակերպման ժամանակ հաշվարկել հնարավոր ռեսուրսները (ժամանակ, նյութ, միջոց, տարածք և այլն): Ապահովել պատկերային հաղորդակցության արդյունավետ և դրական միջավայր: Զննարկել ցուցադրությունների կամ ներկայացումների ազդեցության հասցեականությունը:	

Առաջարկվող թեմաներ

***Տոնակատարություն, Խաղահրապարակ, Միջոցառում այգում, Հատուկ հյուր, Ստեղծագործական լաբորատորիա
 Հերոսներ, Հիշողություն, Երագ, Ճարտարապետություն, Նորածնություն, Ազգային տարագ, Տպագրական աշխատանքներ,
 Համադարոցական, համայնքային միջոցառումներ, Ժամանակակից հայ կոմպոզիտորների երգարվեստը:***

Միջառարկայականկապ

Հայոց լեզու և գրականություն - ստեղծել տարաբնույթ ուսումնական/ ցուցադրական նյութեր՝ պաստառ, գրքույկ, ուղեցույց, սահիկաշար, անիմացիա, տեսանյութ /և այլն: Կարծիք հայտնել, պաշտպանել սեփական տեսակետն ու դիրքորոշումը, հիմնավորել այն: Մեկնաբանել գաղափարը՝ հիմնվելով գրական օրինակների վրա:

Երկրաչափություն - սահմանել հավասար, համագիծ, տարագիծ, համուղղված, հակուղղված, հակադիր վեկտորներ հասկացությունները և կառուցել դրանց օրինակներ նաև դինամիկ մաթեմատիկայի ծրագրերով: Կառուցել, նաև դինամիկ մաթեմատիկայի ծրագրերով, տրված պատկերի համաչափ պատկեր:

Ֆիզիկա - օրինակներով հիմնավորել, որ ձայնային ալիքները տարածվում են տարբեր միջավայրերով: Ռեզոնանս, արձագանք:

Կենսաբանություն - մոդելների, նկարների, սխեմաների, տեսանյութերի միջոցով մեկնաբանել վերլուծիչների աշխատանքի սկզբունքները՝ հղում կատարելով տեսողական, լսողական զգայարանների հիմնական կառուցվածքային և գործառական առանձնահատկություններին:

Աշխարհագրություն - ձևավորել հավասարակշռված կարծիք, աշխարհագրական գործոններով պայմանավորված, էթնոմշակութային և այլ առանձնահատկությունների վերաբերյալ

Ֆիզկուլտուրա - դրսևորել ինքնավաստահության, նպատակասլացության, ինքնագնահատման և դժվարությունները հաղթահարելու հմտություններ: Պասիվ շարժունակության հետևանքները և օրգանիզմի վրաբացասական ազդեցությունները

Պատմություն, Հասարակագիտություն- ըմբռնել իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, բացահայտել պատմական փորձի յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Դրսևորել խնդիրներ և հարցեր ձևակերպելու,

անհատական և խմբային նախագծեր իրականացնելու հմտություններ:

Առողջ ապրելակերպ - տարբերել անձի, հասարակության շահերը պաշտպանող, չվնասող, ընդհանուրի բարօրությունից բխող ենթամշակույթը, մասնավոր շահեր սպասարկող ենթամշակույթներից:

ԹԳՅԳ - հաղորդակցման մի շարք ձևերի կիրառություններ (սորությունների թերթիկներ, վեբկայքեր, բազմամեդիա պրեզենտացիաներ, երաժշտության գնահատման հարթակներ, մուլտֆիլմեր, թռուցիկներ և պաստառներ): Անհատապես կամ համագործակցությամբ ստեղծել արտիֆակտ, որը պատասխանում է հետազոտական հարցին և ներկայացնում է արդյունքներն ու եզրահանգումները:

Օտար լեզուներ -կապակցված խոսքով ներկայացնել պատմության/իրադարձության/ֆիլմի բովանդակությունը՝ արտահայտելով իր վերաբերմունքը դրա նկատմամբ:

Կապը ՅՊԶ վերջնարդյունքների հետ

Յ4, Յ5, Յ8, Յ10, Յ12, Յ14, Յ16, Յ17, Յ19, Յ24, Յ26, Յ30, Յ32, Յ42

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ՔՆՆԱԴԱՏԱԿԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆՔ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Ստեղծագործական աշխատանքները մեկնաբանելու, արտահայտիչ խոսք ձևավորելու կարողությունների ձևավորում: Ձևավորել ստեղծագործության թողած ազդեցությանը և իրականության հետ կապը բացահայտելու, վերաբերմունք արտահայտելու կարողություններ:	7.Ա.Ա.ՆԱ.2. Պատրաստել պաստառներ արվեստի տարրերի և սկզբունքների վերաբերյալ: 7.Ա.Ա.ՔԱ.1. Կատարել արվեստագիտական հետազոտություն (կերպարվեստ, երաժշտություն, պար, թատրոն, դեկորատիվ-կիրառական արվեստ):
Ուղղորդող հարցադրում	7.Ա.Ա.ՔԱ.2. Մեկնաբանել և վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները:

Ինչո՞ւ են ստեղծագործությունները բաժանվում ժանրերի: Ինչո՞ւ է կարևոր իմանալ ստեղծագործության ոճը: Ստեղծագործության մեջ ի՞նչն է ավելի շատ տպավորում, ազդում մարդկանց վրա: Ինչպե՞ս գնահատել ստեղծագործությունները:	7.Ա.Ա.Գ.1. Ձևակերպել ստեղծագործությունները գնահատելու չափանիշներ: 7.Ա.Ա.Գ.2. Ցույց տալ աշխատանքներում օգտագործված լուծումները: 7.Ա.Կ.Ա.Դ.1. Ներկայացնել ժամանակակից արվեստի դրական կամ բացասական ազդեցությունն առօրյա կյանքում:

Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը կկարողանա՝

- Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջըրված չափանիշների:
- Կատարել ստեղծագործական գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ:
- Ստեղծել եզրույթերը ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը:
- Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսաձևի և զգացաձևի վերաբերյալ:
- Ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով մանրամասն ներկայացնել աշխատանքները:
- Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահազանգում են, կամ կարող են ներազդել, ուղղորդել և այլն):
- Դասակարգել աշխատանքները, հաշվի առնելով ընդհանուր կարծիքը և գնահատականները:
- Աշխատանքները գնահատել՝ ըստ արտահայտչականության, գրագիտության, հիմնական գաղափարի փոխանցման:
- Համեմատել ընկերների աշխատանքները:
- Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա:
- Ներկայացնել հիմնական գաղափարների արդիականությունը:
- Առանձնացնել և ցուցադրել ստեղծագործական հնարների կիրառման արդյունավետությունը և ազդեցությունը գաղափարի փոխանցման տեսանկյունից:
- Առաջարկել և նախաձեռնել աշխատանքների ցուցադրության հետաքրիիր տարբերակներ:
- Ձևակերպել հարցերը և պատասխանները, թե որտե՞ղ, ե՞րբ, ինչո՞ւ և ինչպե՞ս պետք է ընտրվեն աշխատանքները ցուցադրության համար:
- Ներկայացնել ստեղծագործություններում առկա իմաստային, տեխնիկական, ոճային նրբությունները:
- Ճանաչել և մատնանշել արվեստագետի ձեռագիրը:
- Ձ7ակերպել արվեստի ստեղծագործության գնահատման տրամաբանված և համոզիչ հիմնավորումներ:
- Բացահայտել քաղաքական, սոցիալական, մշակութային ազդակները արվեստագետի ստեղծագործական գործունեության վրա:

- Ներկայացնել ստեղծագործական աշխատանքների վրա արտաքին (օտար) և ներքին (տեղական) գործունեների ազդեցությունը:
- Մեկնաբանել ստեղծագործություններում կիրառված արվեստի հիմնական տարրերն ու սկզբունքները:
- Ներկայացնել հիմնական գաղափարի մեկնաբանությունները արվեստի ստեղծագործություններում:
- Վեր հանել արվեստագետի ներկայացրած ուղերձները:
- Քննարկել և ներկայացնել ստեղծագործությունից ստացած զգացողությունները:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Խաչվող հասկացություններ
Արվեստագիտական հետազոտություն: Թատերական կամ օպերային ներկայացում, ֆիլմ և այլն: Կատարման վարպետություն: Թեմայի արդիականություն: Ավանդական և ոչ ավանդական մոտեցումներ: Ստեղծագործությունների համեմատական վերլուծություն: Կատարման հաջողված և ձախողված հատվածներ:	Ժանրերի ֆունկցիոնալ տարբերությունների մեկնաբանություն: Ոճային բազմազանության և դրանց առանձնահատկությունների ներկայացում: Տարբեր ստեղծագործությունների վերաբերյալ կարծիքների արտահայտում հարց ու պատասխանի, ռուբրիկների միջոցով: Միևնույն ստեղծագործողի տարբեր աշխատանքներ: Պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ: Քննարկել արվեստագետի կողմից կյուբի և կատարման ձևի ընտրությունը՝ որպես ազդեցության, հուզականության արտահայտություն: Նույն թեմայով տարբեր ստեղծագործողների կատարած աշխատանքների կամ միևնույն ժանրի ստեղծագործությունների համեմատություն: Արվեստի ստեղծագործությունների քննարկում, վերլուծություն, դասակարգում և գնահատում: Կատարել ստեղծագործությունների փուլային վերլուծություն: Համեմատել տարբեր ժողովուրդների էպոսի և դիցաբանության արտացոլումն արվեստում: Մեկնաբանել և վերլուծել իր և ընկերների աշխատանքները: Առաջարկել և ձևակերպել ստեղծագործությունները գնահատելու չափանիշներ: Նկարագրել - Ի՞նչ է պատկերված: Ներկայացնել - Արվեստի ո՞ր տեսակին է պատկանում աշխա-	Օրինաչափություն Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն: Համակարգ և մոդել Համակարգը՝ որպես ընդհանուր գաղափարով, թեմայով, մոտեցումով կատարված ստեղծագործությունը (ներք) ներկայացնելու ընդհանրական մոտեցում, որով յուրաքանչյուր աշխատանք կամ աշխատանքի մաս հանդես է գալիս որպես մոդել: Ժամանակ և տարածություն Տարբեր մարդկանց կենցաղ, նրանց պատմություններ, ճանապարհորդություններ, մարդկության պատմության շրջադարձային կետեր, հայտնագործութ-

	տանքը: Վերլուծել - Ի՞նչ պատկերներ են կիրառված: Ի՞նչ նպատակով են օգտագործված հենց այդ պատկերները: Մեկնաբանել - Ինչի՞ մասին է պատմում ստեղծագործությունը: Քննարկել – Հաջողվել է արվեստագետին փոխանցել գաղափարը, թե ոչ: Այս աշխատանքներից ո՞րը կարելի է ձեռք բերել: Ինչո՞ւ այո և ինչո՞ւ՝ ոչ:	յուններ, գյուտեր, ինչպես նաև անհատների և քաղաքակրթության միջև հարաբերությունները, դրանց փոխկապակցվածությունը տվյալ անձի, ազգի և մարդկության տեսանկյունից:

Առաջարկվող թեմաներ

Հայ աշուղական արվեստ:

Վարդգես Սուրենյանց, «Խրիմյան հայրիկ», «Սալումե»:

Սարգիս Սուրադյան, «Կոմիտաս»:

Վասիլի Սուրիկով, «Բոյարուհի Մորոզովա»:

Երվանդ Քոչար, Սասունցի Դավիթ գրաֆիկական շարք, Հակոբ Կոչոյան, «Սասունցի Դավիթ»:

Միջառարկայական կապ

Հայոց լեզու և գրականություն - ստեղծել տարաբնույթ ուսումնական/ ցուցադրական կյուբեր՝ պաստառ, գրքույկ, ուղեցույց, սահիկաշար, անիմացիա, տեսանյութ և այլն: Կարծիք հայտնել, պաշտպանել սեփական տեսակետն ու դիրքորոշումը, հիմնավորել այն:

Մեկնաբանել գաղափարը՝ հիմնվելով գրական օրինակների վրա:

Երկրաչափություն - սահմանել հավասար, համագիծ, տարագիծ, համուղղված, հակուղղված, հակադիր վեկտորներ հասկացությունները և կառուցել դրանց օրինակներ նաև դինամիկ մաթեմատիկայի ծրագրերով: Կառուցել, նաև դինամիկ մաթեմատիկայի ծրագրերով, տրված պատկերի համաչափ պատկեր:

Ֆիզիկա - օրինակներով հիմնավորել, որ ձայնային ալիքները տարածվում են տարբեր միջավայրերով: Ռեզոնանս, արձագանք:

Կենսաբանություն - մոդելների, նկարների, սխեմաների, տեսանյութերի միջոցով մեկնաբանել վերլուծիչների աշխատանքի սկզբունքները՝ հղում կատարելով տեսողական, լսողական զգայարանների հիմնական կառուցվածքային և գործառական առանձնահատկություններին:

Աշխարհագրություն - ձևավորել հավասարակշռված կարծիք աշխարհագրական գործոններով պայմանավորված էթնոմշակութային և այլ առանձնահատկությունների վերաբերյալ:

Ֆիզկուլտուրա - դրսևորել ինքնավաստահության, նպատակասլացության, ինքնազնահատման և դժվարությունները հաղթահարելու հմտություններ: Պասիվ շարժունակության հետևանքները և օրգանիզմի վրա բացասական ազդեցությունները

Պատմություն, Հասարակագիտություն- ըմբռնել իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, բացահայտել պատմական փորձի յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Դրսևորել խնդիրներ և հարցեր ձևակերպելու, անհատական և

խմբային նախագծեր իրականացնելու հմտություններ: Առողջ ապրելակերպ - տարբերել անձի, հասարակության շահերը պաշտպանող, չվնասող, ընդհանուրի բարօրությունից բխող ենթամշակույթը, մասնավոր շահեր սպասարկող ենթամշակույթներից: ԹԳՅԳ - հաղորդակցման մի շարք ձևերի կիրառություններ (սորությունների թերթիկներ, վեբկայքեր, բազմամեդիա պրեզենտացիաներ, երաժշտության գնահատման հարթակներ, մուլտֆիլմեր, թռուցիկներ և պաստառներ): Անհատապես կամ համագործակցությամբ ստեղծել արտիֆակտ, որը պատասխանում է հետազոտական հարցին և ներկայացնում է արդյունքներն ու եզրահանգումները: Օտար լեզուներ -կապակցված խոսքով ներկայացնել պատմության/իրադարձության/ֆիլմի բովանդակությունը՝ արտահայտելով իր վերաբերմունքը դրա նկատմամբ:
Կապը ՀԴԶ վերջնարդյունքների հետ
Հ4, Հ5, Հ8, Հ10, Հ12, Հ14, Հ24, Հ30, Հ42, Հ44

ԱՐՎԵՍԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ	
ԱՐՎԵՍ, ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐ ԵՎ ԳՅՈՒՏԵՐ	
Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Ձևավորել պատկերացումներ, որ արվեստի ստեղծագործություններն ունեն տարիք, և կարելի է որոշել, թե երբ և ինչպես են դրանք ստեղծվել: Ստեղծագործությունների միջոցով տարբեր ժամանակներում ապրած մարդկանց կենցաղը ուսումնասիրելու հմտությունների ձևավորում:	7.Ա.Ս.ՆԱ.1. Ուսումնասիրել արվեստի տարբեր ուղղությունները, նյութերն ու մոտեցումները տարբեր բովանդակությամբ ստեղծագործական աշխատանքներ ստեղծելիս: 7.Ա.Ս.ՆԱ.2. Պատրաստել պաստառներ արվեստի տարրերի և սկզբունքների վերաբերյալ:
Ուղղորդող հարցադրում Ինչպե՞ս է արվեստը օգնում հասկանալու մարդկանց, նրանց կենցաղն ու սովորությունները: Ինչպե՞ս է արվեստը ներկայացնում իրականությունը: Կա՞րողյոք արվեստ մեր շրջապատում:	7.Ա.Ա.ԲԱ.1. Կատարել արվեստագիտական հետազոտություն (կերպարվեստ, երաժշտություն, պար, թատրոն, ԴԿԱ): 7.Ա.Ա.ԲԱ.2. Մեկնաբանել և վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները: 7.Ա.Ա.Գ.1. Ձևակերպել ստեղծագործությունները գնահատելու չափանիշներ: 7.Ա.Ա.Գ.2. Ցույց տալ աշխատանքներում օգտագործված տարբեր լուծումները: 7.Ա.Ս.ԱՏ.1. Ներկայացնել տեխնիկական հնարները, մտահղացումները, որոնք արվեստագետները կիրառում են իրենց ստեղծագործություններն ավելի ազդեցիկ դարձնելու համար: 7.Ա.Ս.ԱՏ.2. Ներկայացնել ստեղծագործության տեխնիկական հատկանիշները, ոճային առանձնահատկությունները՝ հաշվի առնելով ստեղծման ժամանակաշրջանը:

Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը կկարողանա՝

- Ձարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, էսքիզների կատարման ուղղությամբ:
- Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության:
- Ընտրել թեմայի համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ:
- Պատկերացնել, հետազոտել, համադրել, հակադրել, արտահայտել նախագծի հիմնական գաղափարները:
- Կազմել նախագծի գործողությունների պլան, որոշել նյութը, մատուցման ձևը/ձևերը:
- Հավաքել օգտակար տեղեկատվություն, ձևակերպել խնդիրը, ստեղծել նախնական տարբերակ, ընտրել այլընտրանքային տարբերակ:
- Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջդրված չափանիշների:
- Կատարել ստեղծագործական գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ:
- Ստեղծել եզրույթները ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը:
- Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսածի և զգացածի վերաբերյալ:
- Ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով մանրամասն ներկայացնել աշխատանքները:
- Ներկայացնել կիրառված տարրերն ու սկզբունքները, և դրանցով արտահայտչականություն ապահովելու հնարները:
- Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ:
- Դասակարգել աշխատանքները, հաշվի առնելով ընդհանուր կարծիքը և գնահատականները:
- Ձևակերպել արվեստի ստեղծագործության գնահատման տրամաբանված և համոզիչ հիմնավորումներ:
- Բացահայտել քաղաքական, սոցիալական, մշակութային ազդակները արվեստագետի ստեղծագործական գործունեության վրա:
- Ներկայացնել ստեղծագործական աշխատանքների վրա արտաքին (օտար) և ներքին (տեղական) գործոնների ազդեցությունը:
- Աշխատանքները գնահատել՝ ըստ արտահայտչականության, գրագիտության, հիմնական գաղափարի փոխանցման:
- Համեմատել ընկերների աշխատանքները:
- Ուսումնասիրել և ներկայացնել ավանդական, դասական և ժամանակակից արվեստի վրա առևտրային և մեդիա հարաբերությունների ազդեցությունը:
- Ճանաչել և քննել ժամանակաշրջանով, մշակույթով և հնարավորություններով պայմանավորված արվեստի ստեղծագործությունը:
- Պատրաստել և ներկայացնել Է ստեղծագործությունների թվայնացված պորտֆոլիոներ:

- Ճանաչել և վերլուծել անցյալում և ներկայում արված ստեղծագործություններն՝ ըստ օգտագործված նյութերի և միջոցների:		
Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Խաչվող հասկացություններ
Արվեստի մասին պատմող տեսաֆիլմ: Արվեստի ստեղծագործությունում օգտագործված նյութերի և միջոցների տեխնիկական հետազոտում: Արվեստի նմուշների վերականգնում:	Ուսումնասիրել արվեստի աշխատանքներում օգտագործված նյութերը: Հետազոտել տարբեր ժամանակներում արվեստագետների աշխատելու միջոցները և հնարավորությունները: Համեմատել տարբեր ստեղծագործություններ: Արվեստի աշխատանքներում գտնել նմանություններ և տարբերություններ, ուսումնասիրել օգտագործված նյութերը կամ աշխատանքի միջոցները: Քննարկել տարբեր երկրներում քաղաքական, հասարակական, մշակութային իրադարձության խորհրդանիշները՝ որպես մշակութային ժառանգություն: Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահագանգում են կամ կարող են ներազդել, ուղղորդել և այլն): Հայ և համաշխարհային արվեստի ներկայացուցիչների մասին պատմող տեսաֆիլմերի, գեղարվեստական գրականության, մեդիայի ուսումնասիրություններ: Քննարկել տարբեր արվեստագետների աշխատանքները, ի՞նչ են պատմում իրենց ժամանակների մասին: Քննարկել, թե ինչպե՞ս, ինչո՞վ և ինչո՞ւ են ստեղծագործում արվեստագետները: Քննարկել, թե ինչու է արվեստագետն ընտրել տվյալ նյութը կամ միջոցը: Որքանո՞վ է ընտրված մատուցման ձևն արդարացված: Նոր առաջարկություններ: Ուսումնասիրել գեղարվեստական ժառանգությունը ժողովրդական արվեստի կամ տեղական թանգարաններում: Հանդես գալ հաղորդումներով և զեկույցներով՝ ներկայացնելով հստակ և նպատակային խոսք, հայտնելով տեսակետ և դրսևորելով հետաքրքրություններ:	Անհատական և մշակութային արժեհամակարգ Ուսումնասիրել և բացահայտել գաղափարներ, համոզմունքներ, արժեքներ, զգացումներ, մշակույթի դրսևորումներ արտահայտող ուղիները, որոնցով արժևորվում և գնահատվում է ստեղծարարությունը: Ժամանակ և տարածություն Ուսումնասիրվում են տարբեր մարդկանց գործունեությունը, հայտնագործությունները, գյուտերը մարդկության պատմության շրջադարձային կետերը, ինչպես նաև անհատների և քաղաքակրթության միջև հարաբերությունները, դրանց փոխկապակցվածությունը տվյալ անձի, ազգի և մարդկության տեսանկյունից:
Առաջարկվող թեմաներ		

Մատենադարան, Ազգային պատկերասրահի պահոցներ:

Մինիմալիստական, հաստոցային, մոնումենտալ ստեղծագործություններ:

Թատերային, հեռուստատեսային, օպերային ներկայացումներ, կինոդիտումներ:

Ժողովրդական և դասական ստեղծագործությունների ժամանակակից մշակումները և ժողովրդական նվագարանների կիրառումը ժամանակակից երաժշտական արվեստում:

Լեոնարդո դա Վինչիի գաղտնիքները:

Ֆրանսիայի մարգարիտը՝ Վերսալյան պալատ:

Միջառարկայական կապ

Չայոց լեզու և գրականություն - դրույթի վերաբերյալ հետազոտական հարց: Կարծիք հայտնել, պաշտպանել սեփական տեսակետն ու դիրքորոշումը, հիմնավորել այն: Միջառարկայական կապերը փաստարկել օրինակներով, ներկայացնել սահիկահանդես, ֆիլմ, անիմացիա, ներկայացում:

Ֆիզիկա - օրինակներով հիմնավորել, որ ձայնային ալիքները տարածվում են տարբեր միջավայրերով: Ռեզոնանս, արձագանք:

Կենսաբանություն - մոդելների, նկարների, սխեմաների, տեսանյութերի միջոցով մեկնաբանել վերլուծիչների աշխատանքի սկզբունքները՝ հղում կատարելով տեսողական, լսողական զգայարանների հիմնական կառուցվածքային և գործառնական առանձնահատկություններին:

Աշխարհագրություն - ձևավորել հավասարակշռված կարծիք, աշխարհագրական գործոններով պայմանավորված, Եթևումշակութային և այլ առանձնահատկությունների վերաբերյալ:

Ֆիզիկուլտուրա - դրսևորել ինքնավաստահողթյան, նպատակասլացության, ինքնագնահատման և դժվարությունները հաղթահարելու հմտություններ: Պասիվ շարժունակության հետևանքները և օրգանիզմի վրա բացասական ազդեցությունները:

Պատմություն, Հասարակագիտություն- ըմբռնել իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, բացահայտել պատմական փորձի յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Մեկնաբանել պատմական կարևոր եզրույթներն ու հասկացությունները և կիրառել դրանք ըստ անհրաժեշտության և նշանակության:

Առողջ ապրելակերպ - տարբերել անձի, հասարակության շահերը պաշտպանող, չվնասող, ընդհանուրի բարօրությունից բխող ենթամշակույթը, մասնավոր շահեր սպասարկող ենթամշակույթներից:

ԹԳՅԳ - Ընտրել, օգտագործել, համակցել տարբեր համակարգչային ծրագրեր (այդ թվում ինտերնետ ծառայություններ) և դրա հիման վրա նախագծել ու ստեղծել որևէ հստակ նպատակին ծառայող բովանդակություն, ներառյալ տեղեկատվության հավաքագրում, վերլուծություն, գնահատում և ներկայացում:

Օտար լեզուներ - համապատասխան լեզվական միջոցներով արտահայտել սեփական կարծիքը և զգացմունքները (ուրախություն, տխրություն, ցանկություն, կասկած և այլն):

Կապը ՀՊԶ վերջնարդյունքների հետ

Հ2, Հ8, Հ9, Հ10, Հ13, Հ14, Հ15, Հ16, Հ25, Հ29, Հ30, Հ31

ԱՐՎԵՍՏԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Ստեղծագործությունն իբրև թեմատիկ-իմաստային միասնություն ընկալելու կարողությունների ձևավորում: Ինքն իրեն լսելու և միտքը ճիշտ կառուցելու կարողությունների զարգացում:	7.Ա.Ս.ՆԱ.2. Պատրաստել պաստառներ արվեստի տարրերի և սկզբունքների վերաբերյալ: 7.Ա.Ա.ՔԱ.1. Կատարել արվեստագիտական հետազոտություն (կերպարվեստ, երաժշտություն, պար, թատրոն, դեկորատիվ-կիրառական արվեստ): 7.Ա.Ա.ՔԱ.2. Մեկնաբանել և վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները: 7.Ա.Ա.Գ.1. Ձևակերպել ստեղծագործությունները գնահատելու չափանիշներ: 7.Ա.Ա.Գ.2. Ցույց տալ աշխատանքներում օգտագործված տարբեր լուծումները: 7.Ա.Ա.ԱՊ.1. Ներկայացնել գիտելիքներ ժամանակակից արվեստի վերաբերյալ: 7.Ա.Ա.ԱՊ.2. Համեմատել հայկական և համաշխարհային արվեստում, միևնույն ժանրում ստեղծագործող արվեստագետների ստեղծագործություններ: 7.Ա.Կ.ԱԴ.3. Ներկայացնել ժամանակակից արվեստի դրական կամ բացասական ազդեցությունն առօրյա կյանքում:
Ուղղորդող հարցադրում	
Ինչպե՞ս է արվեստը օգնում հասկանալու տարբեր ժամանակներում և տարբեր վայրերում ապրած մարդկանց կյանքը: Կարո՞ղ ենք արդյոք, արվեստի միջոցով հասկանալ, թե ինչպես են ապրել և ապրում մարդիկ: Հնարավո՞ր է հուզվել արվեստի ստեղծագործությունից:	

Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը կկարողանա՝

- Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջըրված չափանիշների:
- Կատարել ստեղծագործական գործունեությանն առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ:
- Ստեղծել եզրույթերը ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը:
- Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսածի և զգացածի վերաբերյալ:
- Ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով մանրամասն ներկայացնել աշխատանքները:
- Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահազանգում են, կամ կարող են ներազդել, ուղղորդել և այլն):
- Ճանաչել և վերլուծել անցյալում և ներկայում արված ստեղծագործություններն՝ ըստ

- ժամանակաշրջանների,
- արվեստագետների
- մշակույթների
- ավանդույթների և այլն:

- Խոսել արվեստի և ստեղծագործելու մասին, Տարբերել անցյալում և ներկայում ստեղծված աշխատանքները:
- Ճանաչել, տարբերել և գնահատել արվեստի աշխատանքները:
- Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Խաչվող հասկացություններ
Չայ և համաշխարհային արվեստի պատություն և տեսություն: Չայ և համաշխարհային թատրոնի, օպերային արվեստի, կինոյի և երաժշտության պատմություն: Չայտնի կատարողներ, նկարիչներ, դերասաններ, երաժիշտներ: Արվեստ և իրականություն:	Ներկայացնել համաշխարհային արվեստի կարևոր շրջանները: Ներկայացնել հայ արվեստի ժամանակաշրջանները և ճանաչում ունեցած արվեստագետներին: Վերլուծել նրանց ստեղծագործությունները՝ ըստ տեսակների (թատերային արվեստ, երաժշտություն, կերպարվեստ, ճարտարապետություն, դեկորատիվ կիրառական արվեստ, մանրանկարչություն, գեղանկարչություն): Դասակարգել արվեստի տարրերը և սկզբունքները տարբեր դարաշրջանների ստեղծագործություններում (ձև, պատկեր, մակերես, նյութ, մոտեցում, կառուցվածք): Չամենատել տարբեր երկրների արվեստագետների աշխատանքներում ազգային ինքնություն արտահայտող հատվածները: Ուսումնասիրել ստեղծագործությունները՝ ըստ ոճական առանձնահատկությունների: Որոշել, թե երբ են ստեղծվել դրանք: Դիտել ստեղծագործությունները, ներկայացնել հիմնական գաղափարը: Չայաստանը ներկայացնող և հայ նշանավոր արվեստագետների աշխատանքների վերատպությունների ուսումնասիրում: Ներկայացնել հայկական արվեստի պատմական	Օրինաչափություն Երևույթների միջև օբյեկտիվորեն գոյություն ունեցող պատճառահետևանքային անհրաժեշտ կապերի, փոխադարձ պայմանավորվածությունների բացահայտում: Չամակարգ և մոդել Չամակարգը՝ որպես ընդհանուր գաղափարով, թեմայով, մոտեցումով կատարված ստեղծագործությունը (ները) ներկայացնելու ընդհանրական մոտեցում, որով յուրաքանչյուր աշխատանք կամ աշխատանքի մաս հանդես է գալիս որպես մոդել: Անհատական մշակութային արժեհամակարգ և

	ակունքները: Ներկայացնել հայկական միջնադարյան արվեստի առանձնահատկությունները (երաժշտություն, կերպարվեստ, ճարտարապետություն, թատրոն, պար, ԴԿԱ և այլն): Հայկական խաչքարագործությունը որպես արվեստի ինքնուրույն տեսակ: Ուսումնասիրել ստեղծագործության գեղարվեստական շրջանի, դպրոցի (ազդեցությունների) նրբությունները: Բնականության վայրի, տարածքի, համայնքի ճարտարապետական կոթողները, հիշարժան վայրերը, մշակութային հաստատությունները ներկայացնող նախագծերի և հետազոտությունների կատարում: Տարբեր պատմական իրադարձություններ արտահայտող ստեղծագործությունների դիտում, երկիրը, սովորույթները ներկայացնող աշխատանքներում առանձնացնել բնորոշ տարրերը: Նկարագրել - Ի՞նչ ստեղծագործություն է: Վերլուծել - Արվեստի ո՞ր տարրերն են կիրառված: Ի՞նչ դեր են խաղում այդ տարրերը: Մեկնաբանել - Ի՞նչ է ներկայացնում արվեստագետը: Եթե ձայները փոխանցելու հնարավորություն լիներ, ի՞նչ ձայներ կլսվեին: Քննարկել - Ի՞նչ է պակասում ստեղծագործության մեջ: Եթե թերի է, ապա ինչո՞ւ: Ուսումնասիրել ժամանակակից արվեստում հանդիպող համադրությունները բարձր արվեստի հետ: Ուսումնասիրել տարբեր ժողովուրդների կենցաղի և մշակույթի արտացոլումը արվեստում:	Ուսումնասիրել և բացահայտել գաղափարներ, համոզմունքներ, արժեքներ, զգացումներ, մշակույթի դրսևորումներ արտահայտող ուղիները, որոնցով արժևորվում և գնահատվում է ստեղծարարությունը:
Առաջարկվող թեմաներ		
Ծես, Թատրոն, Հին Հունաստանի, Հին Հռոմի և հելլենիստական շրջանների արվեստի զարգացման առանձնահատկությունները, Հայ արվեստի զարգացման միտումները հելլենիստական շրջանում: Թատրոնի զարգացումը, ճարտարապետական և		

քանդակագործական հորինվածքները:
Եվրոպական արվեստի զարգացման առանձնահատկությունները քրիստոնեության ընդունումից հետո ընկած ժամանակաշրջանում /Բյուզանդիա, Արևմտյան և Կենտրոնական Եվրոպա): Քրիստոնեությունը որպես միջնադարյան մշակույթի հիմք:
Հայ միջնադարյան արվեստի զարգացման հիմնական առանձնահատկությունները: Վանքային համալիրներ, ձեռագիր մատյաններ: Գոթական ոճ. Անիի Մայր տաճարից մինչև Փարիզի Աստվածամոր տաճար:
Վերածննդի շրջանի արվեստի ընդհանուր նկարագիրը:

Միջառարկայական կապ

Հայոց լեզու և գրականություն - դրույթի վերաբերյալ հետազոտական հարց: Կարծիք հայտնել, պաշտպանել սեփական տեսակետն ու դիրքորոշումը, հիմնավորել այն: Միջառարկայական կապերը փաստարկել օրինակներով, ներկայացնել սահիկահանդես, ֆիլմ, անիմացիա, ներկայացում:

Ֆիզիկա - օրինակներով հիմնավորել, որ ձայնային ալիքները տարածվում են տարբեր միջավայրերով: Ռեզոնանս, արձագանք:

Կենսաբանություն - մոդելների, նկարների, սխեմաների, տեսանյութերի միջոցով մեկնաբանել վերլուծիչների աշխատանքի սկզբունքները՝ հղում անելով տեսողական, լսողական զգայարանների հիմնական կառուցվածքային և գործառական առանձնահատկություններին:

Աշխարհագրություն - ձևավորել հավասարակշռված կարծիք, աշխարհագրական գործոններով պայմանավորված, Եթևումշակութային և այլ առանձնահատկությունների վերաբերյալ:

Ֆիզիկուլտուրա - դրսևորել ինքնավաստահության, նպատակասլացության, ինքնագնահատման և դժվարությունները հաղթահարելու հմտություններ: Պասիվ շարժունակության հետևանքները և օրգանիզմի վրա բացասական ազդեցությունները:

Պատմություն, Հասարակագիտություն- ըմբռնել իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, բացահայտել պատմական փորձի յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Մեկնաբանել պատմական կարևոր եզրույթներն ու հասկացությունները և կիրառել դրանք ըստ անհրաժեշտության և նշանակության:

Առողջ ապրելակերպ - տարբերել անձի, հասարակության շահերը պաշտպանող, չվնասող, ընդհանուրի բարօրությունից բխող ենթամշակույթը մասնավոր շահեր սպասարկող ենթամշակույթներից:

Ինֆորմատիկա - ընտրել, օգտագործել, համակցել տարբեր տեսակի համակարգչային ծրագրեր (այդ թվում ինտերնետ ծառայություններ) և դրա հիման վրա նախագծել ու ստեղծել որևէ հստակ նպատակին ծառայող բովանդակություն, ներառյալ տեղեկատվության հավաքում, վերլուծություն, գնահատում և ներկայացում:

Օտար լեզուներ - համապատասխան լեզվական միջոցներով արտահայտել սեփական կարծիքը և զգացմունքները (ուրախություն, տխրություն, ցանկություն, կասկած և այլն):

Կապը ՀԴԶ վերջնաորոշումների հետ

Հ2, Հ4, Հ5, Հ8, Հ9, Հ10, Հ13, Հ14, Հ15, Հ25, Հ29, Հ30, Հ31, Հ44, Հ45, Հ46

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ԱՐՎԵՍՏԻ ԴԵՐԸ ԵՎ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Ձևավորել դիրքորոշում՝ - որ արվեստն արտահայտում է իրականությունը: - որ արվեստը կարող է ազդեցություն ունենալ մեր իրականության վրա: Ձևավորել արվեստի միջոցով պատմական, մշակութային, հիշարժան իրադարձությունների արտահայտումն ուսումնասիրելու հմտություններ	7.Ա.Ս.ՆՄ.2. Պատրաստել պաստառներ արվեստի տարրերի և սկզբունքների վերաբերյալ: 7.Ա.Ա.ՔԱ.1. Կատարել արվեստագիտական հետազոտություն (կերպարվեստ, երաժշտություն, պար, թատրոն): 7.Ա.Ա.ՔԱ.2. Մեկնաբանել և վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները: 7.Ա.Կ.ԱԴ.1. Ներկայացնել արվեստի ստեղծագործություններից ստացած տպավորությունները, զգացողությունները, ազդեցությունը: 7.Ա.Կ.ԱԴ.2. Ներկայացնել դպրոցական կամ տեղական նշանակություն ունեցող մշակութային միջոցառում: 7.Ա.Կ.ԱԴ.3. Ներկայացնել ժամանակակից արվեստի դրական կամ բացասական ազդեցությունը առօրյա կյանքում:
Ուղղորդող հարցադրում - Ի՞նչ է արտահատում արվեստը: - Ինչպե՞ս են ստեղծագործում արվեստագետները: - Ինչո՞ւ է դա կարևոր:	
Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը կկարողանա՝	
- Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջըրված չափանիշների; - Կատարել ստեղծագործական գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: - Ստեղծել եզրույթները ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը: - Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսածի և զգացածի վերաբերյալ: - Ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով մանրամասն ներկայացնել աշխատանքները: - Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ: - Ներկայացնել շրջապատող իրականությունը արվեստի միջոցով ներկայացնելու տարբերակներ: - Բացատրել, թե ինչպե՞ս են տարբեր մշակույթներ ներկայանում իրենց յուրահատուկ արվեստով:	

- Հասկանալ, որ արվեստը ներկայացնող բոլոր մասնագիտությունները անկրկնելի և կարևոր են:
- Ներկյացնել մշակութային իրադարձություն, որին մասնակցել է:
- Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Խաչվող հասկացություններ
Արվեստի ստեղծագործությունների նշանակությունը պատմության տեսանկյունից: Հայ և համաշխարհային արվեստի ազդեցությունը: Արվեստի մշակութային արժեքը: Հայ արվեստի դերը: Արվեստի ստեղծագործությունների ազդեցությունը՝ ըստ ներկայացման ձևերի: Մշակութային իրադարձությունների նշանակությունը: Ժամանակակից արվեստի դրական կամ բացասական ազդեցությունն առօրյա կյանքում:	Հետազոտել մեր իրականության մեջ արվեստի ներկայությունը: Արվեստի ստեղծագործությունները՝ որպես տեղեկատվության փոխանցման և հաղորդակցման միջոց: Հայ և համաշխարհային արվեստի փոխազդեցությունները, ընդհանրություններ, տարբերություններ: Քննարկել արվեստի դերը: Արվեստի ստեղծագործությունների վերաբերյալ կարճ ակնարկների պատրաստում: Արվեստի ազդեցությունը քաղաքակրթությունների վրա: Հասարակության սոցիալական նորմերը խորհրդանշող արվեստագիտական արտահայտություններն անցյալում և ներկայում: Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապն իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահազանգում են կամ կարող են ներազդել, ուղղորդել և այլն): Ուսումնասիրել արվեստագետների դերը: Որոշել նրանց գործունեության առանձնահատկությունները և կարևորությունը: Ուսումնասիրել որևէ իրադարձություն ընտանիքում, համայնքում, երկրում, աշխարհում, որին անդրադարձել է արվեստը: Ներկայացնել որևէ մշակութային իրադարձության կամ արվեստի հետ առնչության սեփական օրինակ: Արվեստի	Համակարգ և մոդել Համակարգը՝ որպես ընդհանուր գաղափարով, թեմայով, մոտեցումով կատարված ստեղծագործությունը (ները) ներկայացնելու ընդհանրական մոտեցում, որով յուրաքանչյուր աշխատանք կամ աշխատանքի մաս հանդես է գալիս որպես մոդել: Անհատական և մշակութային արժեհամակարգ Ուսումնասիրել և բացահայտել գաղափարներ, համոզմունքներ, արժեքներ, զգացումներ, մշակույթի դրսևորումներ արտահայտող ուղիները, որոնցով արժևորվում և գնահատվում է ստեղծարարությունը:

մասին պատմող տեսաֆիլմերի քննարկումներ:

Առաջարկվող թեմաներ

**Ներգրավվածությունը Արվեստում՝ երբ Արվեստը ծառայում է սոցիալական և քաղաքական պահանջներին
Հայտնի արվեստագետներին կամ արվեստը ներկայացնող գեղարվեստական, վավերագրական կամ հանրամատչելի ֆիլմեր և
հաղորդումներ:**

**Կրոնական ուղղություններ, Կրոնը և արվեստը, Քրիստոնեություն, Իսլամ, Բուդդիզմ,
Մշակույթ առանց ահմանների, Մարաթոն, Հատուկ հյուր:**

Միջառարկայական կապ

Հայոց լեզու և գրականություն - դրույթի վերաբերյալ հետազոտական հարց: Կարծիք հայտնել, պաշտպանել սեփական տեսակետն ու դիրքորոշումը, հիմնավորել այն: Միջառարկայական կապերը փաստարկել օրինակներով, ներկայացնել սահիկահանդես, ֆիլմ, անիմացիա, ներկայացում:

Ֆիզիկա - օրինակներով հիմնավորել, որ ձայնային ալիքները տարածվում են տարբեր միջավայրերով: Ռեզոնանս, արձագանք:

Կենսաբանություն - մոդելների, նկարների, սխեմաների, տեսանյութերի միջոցով մեկնաբանել վերլուծիչների աշխատանքի սկզբունքները՝ հղում կատարելով տեսողական, լսողական զգայարանների հիմնական կառուցվածքային և գործառնական առանձնահատկություններին:

Աշխարհագրություն - ձևավորել հավասարակշռված կարծիք, աշխարհագրական գործոններով պայմանավորված, Էթնոմշակութային և այլ առանձնահատկությունների վերաբերյալ

Ֆիզկուլտուրա - դրսևորել ինքնավստահության, նպատակասլացության, ինքնագնահատման և դժվարությունները հաղթահարելու հմտություններ: Պասիվ շարժունակության հետևանքները և օրգանիզմի վրա բացասական ազդեցությունները

Պատմություն, Հասարակագիտություն- ըմբռնել իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, բացահայտել պատմական փորձի յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Մեկնաբանել պատմական կարևոր եզրույթներն ու հասկացությունները, և կիրառել դրանք ըստ անհրաժեշտության և նշանակության::

Առողջ ապրելակերպ - տարբերել անձի, հասարակության շահերը պաշտպանող, չվնասող, ընդհանուրի բարօրությունից բխող ենթամշակույթը, մասնավոր շահեր սպասարկող ենթամշակույթներից:

ԹԳՅԳ - Ընտրել, օգտագործել, համակցել տարբեր համակարգչային ծրագրեր (այդ թվում ինտերնետ ծառայություններ) և դրա հիման վրա նախագծել ու ստեղծել որևէ հստակ նպատակին ծառայող բովանդակություն, ներառյալ տեղեկատվության հավաքագրում, վերլուծություն, գնահատում և ներկայացում:

Օտար լեզուներ -համապատասխան լեզվական միջոցներով արտահայտել սեփական կարծիքը և զգացմունքները (ուրախություն, տխրություն, ցանկություն, կասկած և այլն):

Կապը ՀԴԶ վերջնարդյունքների հետ

Հ2, Հ10, Հ12, Հ13, Հ14, Հ15, Հ16, Հ17, Հ19, Հ23, Հ24, Հ25, Հ26, Հ31, Հ43, Հ44, Հ45, Հ46

10-ՐԴ ԴԱՍԱՐԱՆ

ԳԵՂԱՐԿԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

ՆՅՈՒԹԵՐ, ՄԻՋՈՑՆԵՐ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Ստեղծագործական աշխատանքներում համապատասխան մոտեցումներն ու սկզբունքներն ընտրելու, դրանք ազատ և գրագետ կիրառելու հմտությունների ձևավորում: Ընդհանուր աշխատանքային տարածքում համագործակցելու կարողությունների ձևավորում:	10.Ա.Ս.ՆԱ.1. Հետագոտել տարբեր կյուլթեր, միջոցներ, գտնել ստեղծագործական աշխատանքներ ստանալու նոր մոտեցումներ (2D, 3D 4D), որոնք կարող են ունենալ հասարակական ներգործություն: 10.Ա.Ս.ՆԱ.2. Ձևակերպումներում կիրառել մասնագիտական բառամթերք և եզրույթներ:
Ուղղորդող հարցադրում	
Ինչպե՞ս է ստեղծագործությունն ազդում կամ ներգործում դիտողի վրա: Ի՞նչն է օգնում արվեստագետին չվախենալու և փնտրելու այլընտրանքային ստեղծագործական լուծումներ: Ի՞նչ է նշանակում ստեղծագործական ազատություն:	10.Ա.Ս.ՆԱ.3. Բացատրել ավանդական և ոչ ավանդական աշխատանքային գործիքների և միջոցների ազդեցությունը մարդկանց առողջության և շրջակա միջավայրի վրա: Ցուցադրել կյուլթերի, գործիքների և միջոցների անվտանգ կիրառման հմտություններ: 10.Ա.Ս.ՆԵ.1. Արվեստի ստեղծագործությունը ներկայացնել այլ մեկնաբանությամբ (2D, 3D, 4D, նորովի մշակմամբ, գրավոր, բանավոր, մեջախաղ): 10.Ա.Ս.ՆԵ.2. Ստեղծել աշխատանքներ՝ բնօրինակը ներկայացնելով վերացական արվեստի տեսանկյունից (2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մեջախաղ): 10.Ա.Ա.ՔԱ.2. Քննարկել և վերլուծել տարբեր ժամանակներում ստեղծված նախագծերը, դրանց թողած հասարակական ազդեցությունը:
Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը կկարողանա՝	
- Չարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, էսքիզների կատարման ուղղությամբ, - Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության: - Ընտրել թեմային համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ: - Պատկերացնել, հետագոտել, համադրել, հակադրել, արտահայտել նախագծի հիմնական գաղափարները: - Կազմել նախագծի գործողությունների պլան, որոշել կյուլթը, մատուցման ձևը/ձևերը:	

- Հավաքել օգտակար տեղեկատվություն, ձևակերպել խնդիրը, ստեղծել նախնական տարբերակ, ընտրել այլընտրանքային տարբերակ:
- Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջըրված չափանիշների
- Կատարել ստեղծագործական գործունեությանն առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ:
- Ստեղծել եզրույթները ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը:
- Պահպանել աշխատանքի անվտանգության կանոնները,
- Ճիշտ կազմակերպել աշխատանքային տարածքը, աշխատանքի բոլոր փուլերում պահպանել հիգիենայի, անձնական տարածքի կանոնները:
- Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով գրագետ աշխատելու օրինաչափությունները:
- Համագործակցել ընդհանուր աշխատանքային տարածքում:
- Ցուցադրել ստեղծագործական մտածողություն և գեղարվեստական միտք:
- Ստեղծել երևակայությամբ և զգացմունքներով թելադրված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես ունեցած հուզական վերաբերմունք:
- Ստեղծել տարբեր ժամանակաշրջանների բնական միջավայրին, հասարակական, տնտեսական, քաղաքական և մշակութային զարգացումներին վերաբերվող արտահայտիչ երևակայական աշխատանքներ:
- ստեղծել աշխատանքներ՝ Արվեստի հայտնի ստեղծագործությունները ներկայացնելով նորարարական մոտեցումներով:
- Ստեղծել աշխատանքներ, ցուցադրելով ինքնուրույն աշխատելու, ստեղծագործական և քննական մտածողության հմտություններ:
- Բանավոր կամ գրավոր մեկնաբանել և թվարկել կերպարվեստի տարրերն ու սկզբունքներն առաջարկված ստեղծագործություններում, դրանց ազդեցությունն ու նշանակությունը հիմնական գաղափարի վրա:
- Կատարել վերլուծություններ և հետազոտություններ, մշակութային իրադարձության նշանակալիության, կարևորության վերաբերյալ:
- Հավաքագրել և դասակարգել մշակութային իրադարձության կամ ստեղծագործության վերաբերյալ արտահայտված կարծիքները:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Խաչվող հասկացություններ
Հասարակական ներգործության ապահովումը՝ կախված ստեղծագործական աշխատանքներում տարբեր նյութերի, միջոցների և նոր մոտեցումների ընտրությունից (2D, 3D, 4D, գրավոր,	Ուսումնասիրել և փորձարկել թեմայի մեկնաբանության տարբեր մոտեցումներ: Թեման մեկնաբանել՝ - երգիծական, - դրամատիկ,	Պատճառ և հետևանք Մեխանիզմ և կանխատեսում (աշխատանքի բնույթ և արդյունք կապը. նյութը, չափը, խնդիրը,

բանավոր, մնջախաղ): Մասնագիտական բառամբերը և եզրույթներ: Ավանդական և ոչ ավանդական աշխատանքային գործիքների և միջոցների ազդեցությունը մարդկանց առողջության և շրջակա միջավայրի վրա: Նյութերի, գործիքների և միջոցների անվտանգ, խնայողաբար կիրառումը:	- <i>մարդասիրական,</i> - <i>դեկորատիվ,</i> - <i>տեքստային,</i> - <i>մանկական,</i> - <i>քաղաքական երանգավորումներով:</i> Կրկնօրինակել արվեստի որևէ ստեղծագործություն՝ պահպանելով նյութերի, մատուցման միջոցների նույնականությունը: Ներկայացնել արվեստի տարբեր ճյուղերում նյութերի կիրառման հնարավորություններն ու սկզբունքները: Գեղարվեստական հնարքների ուսումնասիրություն (ֆակտուրա, ամբողջականություն, արտասովորություն, գեղագիտական կողմ և այլն): Ներկայացնել թեմայի սեփական մեկնաբանությունը, կիրառել տեխնիկական/մեդիա տարբեր միջոցներ՝ գաղափարներն այլ լուծումներով ներկայացնելու նպատակով: Կատարել էսքիզներ միևնույն թեման տարբեր միջոցներով ներկայացնելու նպատակով: Կատարել էսքիզներ միևնույն տեխնիկական միջոցներով տարբեր թեմաներ ներկայացնելու նպատակով: Արտապատկերել ստեղծագործությունները՝ պահպանելով ոճական, տեխնիկական օրինաչափությունները և հիմնական նյութը: Պլակատային գրաֆիկայի կոմպոզիցիայի, թեմատիկ և բովանդակային կառուցվածքի ուսումնասիրություն: Ուսումնասիրել և վերլուծել ստեղծագործությունները բոլոր ուղղություններով՝ թեմա/սցենար, գործող անձինք/կերպարներ, կառուցվածք/ձև, ընտրված նյութեր, մատուցման արդյունավետություն և այլն: Պատրաստել մասնագիտական պաստառներ: Նյութերի և միջոցների խնայողություն:	թեմաներն ազդում են աշխատանքի բնույթի վրա, ինչը տարբեր արդյունքներ է տալիս): Մասշտաբ, համամասնություն, քանակ: Մասշտաբները փոխվելիս փոխվում են պատկերների չափերը, սակայն համամասնությունը պահպանվում է, ինչպես օրինակ՝ բնօրինակից պատկերման աշխատանքներում:

Առաջարկվող թեմատիկա	
Գլոբալ նշանակություն ունեցող նախագծեր՝ տուրիզմը Հայաստանում, բնապահպանական նախագիծ, մարդու իրավունքներ: Ձեռնարկատիրական նախագիծ՝ ձեռնարկության լոգո, գովազդ, հանդերձանք, պայուսակ, գրիչ, թղթապանակ և այլն: Գրական ստեղծագործության վերծանում՝ գրքի ձևավորում, թատերային նեկայացում կամ ֆիլմ, լուսանկարչական նախագիծ, անիմացիա, մուլտֆիլմ և այլն: Ծարտարապետական կոթողների և հիշարժան վայրերի քարտեզագրում, պատկերազարդում:	
Միջառարկայական կապ	
Հումանիտար առարկաներ - հայերենով տարբեր ոճերի և ժանրերի գրավոր և բանավոր խոսքի կառուցում՝ օգտագործելով տարբեր արտահայտչամիջոցներ և համապատասխանեցնելով դրանք իրավիճակներին: Օտար լեզվով բավականին սահուն և հանպատրաստից բանավոր շփում, կարդալ և հասկանալ տարաբնույթ տեքստերի հիմնական միտքը, այդ թվում՝ արվեստագիտական բառապաշար պարունակող, տարբեր թեմաների շուրջ կառուցել գրավոր շարադրանք: Բնագիտական առարկաներ - վերլուծել բնական համակարգերի փոխկապակցվածությունը՝ դիտարկելով բնագիտական գիտելիքը որպես մեկ ամբողջություն: Հանրահաշիվ, երկրաչափություն - համադրել և վերլուծել տարբեր մաթեմատիկական մոդելներ ծանոթ և անծանոթ իրավիճակներում, կիրառել տարածական մարմինների մասին գիտելիքները կյանքում և տարբեր ուսումնական առարկաներ ուսումնասիրելիս: Առողջ ապրելակերպ - բացատրել տեխնոլոգիական նորամուծությունների գիտական հիմքերը, ներկայացնել տեխնոլոգիական ձեռքբերումները որպես գիտական և հետազոտական մտքի արգասիք, գիտակցել դրանց հետ կապված հնարավոր վտանգները բնության և մարդու համար: ԹԳՅԳ - կիրառել համալիր գիտելիք և անհրաժեշտ հմտություններ՝ տեխնոլոգիական զարգացման և տեղեկատվության բազմազանության պայմաններում կողմնորոշվելու համար:	
Կապը ՀԴԶ վերջնարդյունքների հետ	
Մ4, Մ5, Մ7, Մ9, Մ10, Մ11, Մ12, Մ15, Մ25, Մ26, Մ33, Մ40, Մ41	

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ	
ԱՐՎԵՍԻ ՏԱՐԻԵՐ ԵՎ ԴԻՉԱՅՆԻ ՍԿԶՈՒՆՔՆԵՐ	
Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Դիզայնի սկզբունքներն ու կերպարվեստի տարրերն արտահայտող էսքիզների և ձեպանկարների կատարման հմտությունների ձևավորում:	10.Ա.Ս.ՆԱ.1. Հետազոտել տարբեր նյութեր, միջոցներ, գտնել ստեղծագործական աշխատանքներ ստանալու նոր մոտեցումներ (2D, 3D

Դասական արվեստի ստեղծագործությունները ժամանակակից մեկնաբանություններով մատուցելու վարժությունների կատարում:	4D), որոնք կարող են ունենալ հասարակական ներգործություն: 10.Ա.Ա.ՆՄ.2. Ձևակերպումներում կիրառել մասնագիտական բառամթերք և եզրույթներ: 10.Ա.Ա.ՆՄ.3. Բացատրել ավանդական և ոչ ավանդական աշխատանքային գործիքների և միջոցների ազդեցությունը մարդկանց առողջության և շրջակա միջավայրի վրա: Ցուցադրել նյութերի, գործիքների և միջոցների անվտանգ կիրառման հմտություններ: 10.Ա.Ա.ԴՏ.1. Ստեղծել գրագետ ամբողջական նախագիծ՝ պահպանելով աշխատանքի բոլոր փուլերը՝ սկիզբը, գործընթացը և ավարտը: 10.Ա.Ա.ԴՏ.2. Ստեղծագործական նախագծերում գաղափարը փոխանցել խորհրդանշանների և հուզական ազդակների միջոցով: 10.Ա.Ա.ՆԵ.1. Արվեստի ստեղծագործությունը ներկայացնել այլ մեկնաբանությամբ (2D, 3D, 4D, նորովի մշակմամբ, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ): 10.Ա.Ա.ՆԵ.2. Ստեղծել աշխատանքներ՝ բնօրինակը ներկայացնելով վերացական արվեստի տեսանկյունից (2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ):
Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը կկարողանա՝	
- Ձարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, էսքիզների կատարման ուղղությամբ: - Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության: - Ընտրել թեմային համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ: - Պատկերացնել, հետազոտել, համադրել, հակադրել, արտահայտել նախագծի հիմնական գաղափարները: - Կազմել նախագծի գործողությունների պլան, որոշել նյութը, մատուցման ձևը/ձևերը: - Հավաքել օգտակար տեղեկատվություն, ձևակերպել խնդիրը, ստեղծել նախնական տարբերակ, ընտրել այլընտրանքային տարբերակ: - Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում՝ ըստ առաջադրված չափանիշների: - Կատարել ստեղծագործական գործունեությանն առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ:	

- Ստեղծել եզրույթները ներկայացնող պաստառներ՝ պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը:
- Պահպանել աշխատանքի անվտանգության կանոնները:
- Ճիշտ կազմակերպել աշխատանքային տարածքը, աշխատանքի բոլոր փուլերում պահպանել հիգիենայի, անձնական տարածքի կանոնները:
- Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով գրագետ աշխատելու օրինաչափությունները:
- Համագործակցել ընդհանուր աշխատանքային տարածքում:
- Բանավոր կամ գրավոր մեկնաբանել և թվարկել արվեստի տարրերն ու սկզբունքներն առաջարկված ստեղծագործություններում, դրանց նշանակությունը և ազդեցությունը հիմնական գաղափարի վրա:
- Ստանալ ճանաչելի հորինվածքներ՝ ապահովելով ռիթմ, շարժում, հավասարակշռություն, ազդեցություն, համաչափություն, ներդաշնակություն և զանազանություն:
- Կիրառել երանգներ՝ աշխանանքներին հուզականություն հաղորդելու համար:
- Կատարել հայտնի ստեղծագործությունների կրկնօրինակներ՝ արվեստի տարրերն ու սկզբունքներն առավել արտահայտիչ ներկայացնելով:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ պահպանելով հայկական/ազգային ավանդական մոտիվները:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ հայկական/ազգային ավանդական տարրերը համադրելով համաշխարհային արվեստի ստեղծագործությունների հետ:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ հայկական/ազգային ավանդական տարրերը ինտեգրելով համաշխարհային արվեստի ստեղծագործությունների հետ:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ համաշխարհային արվեստի ստեղծագործությունները ներկայացնելով հայկական/ազգային ավանդական տարրերով:
- Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով գրագետ աշխատելու օրինաչափությունները:
- Ցուցադրել ստեղծագործական մտածողություն և գեղարվեստական միտք:
- Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես ունեցած հուզական վերաբերմունք:
- Ստեղծել տարբեր ժամանակաշրջանների բնական միջավայրին, հասարակական, տնտեսական, քաղաքական և մշակութային

գարգացումներին վերաբերող արտահայտիչ երևակայական աշխատանքներ:

- Ստեղծել աշխատանքներ՝ արվեստի հայտնի ստեղծագործությունները ներկայացնելով նորարարական մոտեցումներով:
- Ստեղծել աշխատանքներ, ցուցադրելով ինքնուրույն աշխատելու, ստեղծագործական և քննական մտածողության հմտություններ:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Խաչվող հասկացություններ
Ստեղծագործական նախագծի կառուցվածքը: Սկիզբ, աշխատանքային գործընթաց և ավարտ՝ սցենար, էսքիզ, ճեպանկար, նկարահանում, մոնտաժ, ձայնագրություն և այլն:	Կատարել ստեղծագործական աշխատանքներ արվեստի տարրերը գրագետ ինտեգրելով թատրոնի, կինոյի, օպերային արվեստի ստեղծագործություններում, վերաիմաստավորելով կամ նոր ընդգծված գաղափար հաղորդելով հայտնի ստեղծագործություններին: Կատարել հետազոտական աշխատանքներ՝ վեր հանելով արվեստի տվյալ տեսակում կիրառված հիմնական տարրերն ու սկզբունքները: Չետագոտել արվեստում (պար, մեդիա, վիրտուալ արվեստ, թատրոն, երաժշտություն, օպերային արվեստ, կերպարվեստ, լուսանկար, ԴԿԱ և այլն) տարբեր մշակույթների ավանդական, պատմական ձևերի փոխակերպումները: Կատարել ստեղծագործական տարբեր աշխատանքներ անձնական, ազգային, համամարդկային խնդիրները վերծանելով արվեստի տարբեր տեսակներում, ընտրելով համապատասխան նյութը, տեխնոլոգիան, մեդիան և այլն: Ստեղծագործական աշխատանքներում հիմնական գաղափարն արտահայտելիս կիրառել արվեստի հիմնական տարրերն ու սկզբունքները: Ուսումնասիրել արվեստի այն ստեղծագործությունները, որոնք ընդհանուր են իրենց գաղափարով, մոտեցումներով, անվանումով, ժամանակաշրջանով, ոճով, ժանրով և այլն: Չամադրել միևնույն գաղափարներն արտահայտող ստեղծագործությունները՝ - լուսանկար և կերպարվեստ - երաժշտություն և կերպարվեստ,	Կայունություն և փոփոխություն Կայունությունը միշտ մրցակցող գործոնների հաշվեկշիռն է: Դրա խախտումը համակարգը դուրս է բերում կայուն վիճակից, երբ բացակայում է հետադարձ կապը: Սակայն արվեստագիտական տեսանկյունից կարելի է ընկալել որպես մեկից ավել համակարգերի առկայություն միևնույն ստեղծագործության մեջ: Այստեղ մեկ գործոնի փոփոխությունը չի խախտում համակարգը, քանի որ մյուս գործոնն իր վրա է վերցնում ընդհանուր հավասարակշռությունը (գույն, գիծ, դինամիկա և այլն):

	- կինոֆիլմ և երաժշտություն - ճարտարապետություն և լուսանկարչություն: Ինտեգրել արվեստի մի քանի տեսակներ՝ պահպանելով արվեստի տարրերից և սկզբունքներից մեկը՝ - գաղափարը, - ուղղությունը, - ոճը, - ժամանակաշրջանը, - անվանումը և այլն: Ուսումնասիրել դիզայնի/ ձևավորման աշխատանքների անհրաժեշտությունը և դրանամիջական կապն իրականության հետ: Երաժշտական արվեստի նոր ուղղությունների և կերպարվեստի համադրումներ: Մանրանկարչական դպրոցներին, հեղինակներին (ծաղկողներին) բնորոշ ձեռագրերի ուսումնասիրություն և համադրություն: Եկեղեցական արարողությունների երաժշտական վերլուծություններ:	

Առաջարկվող թեմատիկա

Վաղ շրջանի քրիստոնեական միջնադարյան արվեստ (հայ արվեստ), Արվեստը բեմի վրա:

Պոլ Գոգեն-Մատիս -Մարտիրոս Սարյան - Մինաս Ավետիսյան. Համադրություններ:

Օգյուստ Ռոդեն-Պաբլո Պիկասո-Երվանդ Քոչար - Հակոբ Գյուրջյան:

Միքելանջելո Կարավաջիո - Վարդգես Սուրենյանց:

Պոլ Սեզան. նատյուրմորտներ, նոր մեկնաբանություններ:

Վինսենթ վան Գոգ . «Աստղալից գիշեր» - խճանկար, որմնանկար, բատիկ:

Պաբլո Պիկասո -Վազարելիի՝ ոճավորումներով անցումներ կուբիզմ, պուանտեիզմ, սյուրռեալիզմ, իմպրեսիոնիզմ:

Հանրագիտարանների, գիտական, տեխնիկական գրականության պատկերազարդումներ:

Միջառարկայական կապ

Բնագիտական առարկաներ - վերլուծել բնական համակարգերի փոխկապակցվածությունները՝ դիտարկելով բնագիտական գիտելիքը որպես մեկ ամբողջություն: Հանրահաշիվ, երկրաչափություն - համադրել և վերլուծել տարբեր մաթեմատիկական մոդելներ ծանոթ և անծանոթ իրավիճակներում, կիրառել տարածական մարմինների մասին գիտելիքները կյանքում և տարբեր ուսումնական առարկաներ ուսումնասիրելիս: Հումանիտար առարկաներ- վերլուծել իր ազգի ձևավորման և զարգացման պատմական ուղին, քաղաքացու դիրքից արժևորել Հայաստանի Հանրապետությունը որպես իր ներկան և ապագան կերտելու միջավայր: Համեմատել և վերլուծել հասարակական և քաղաքական երևույթների և գործընթացների տարբեր մեկնաբանություններ, արտահայտել հիմնավորված դիրքորոշում դրանց վերաբերյալ: Առողջ ապրելակերպ - բացատրել տեխնոլոգիական նորամուծությունների գիտական հիմքերը, ներկայացնել տեխնոլոգիական ձեռքբերումները որպես գիտական և հետազոտական մտքի արգասիք, գիտակցել դրանց հետ կապված հնարավոր վտանգները բնության և մարդու համար: ԹԳՅԳ - կիրառել համալիր գիտելիք և անհրաժեշտ հմտություններ՝ տեխնոլոգիական զարգացման և տեղեկատվության բազմազանության պայմաններում կողմնորոշվելու համար:
Կապը ՀԴԶ վերջնարդյունքների հետ   Մ4, Մ5, Մ7, Մ11, Մ12, Մ14, Մ15, Մ25, Մ26, Մ33, Մ40, Մ41, Մ42

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ	
ՆՈՐԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԵՐԵՎԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ	
Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Ապահովել ստեղծագործական միջավայր իրատեսական, վերացական և երևակայական 2D, 3D, 4D աշխատանքների ստեղծման համար:	10.Ա.Ս.ՆՄ.1. Հետազոտել տարբեր նյութեր, միջոցներ, գտնել ստեղծագործական աշխատանքներ ստանալու նոր մոտեցումներ (2D, 3D 4D), որոնք կարող են ունենալ հասարակական ներգործություն: 10.Ա.Ս.ՆՄ.3. Բացատրել ավանդական և ոչ ավանդական աշխատանքային գործիքների և միջոցների ազդեցությունը մարդկանց առողջության և շրջակա միջավայրի վրա: Ցուցադրել նյութերի, գործիքների և միջոցների անվտանգ կիրառման հմտություններ: 10.Ա.Ս.ՆԵ.1. Արվեստի ստեղծագործությունը ներկայացնել այլ մեկնաբանությամբ (2D, 3D, 4D, նորովի մշակմամբ, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ): 10.Ա.Ս.ՆԵ.2. Ստեղծել աշխատանքներ՝ բնօրինակը ներկայացնելով վերա-
Ուղղորդող հարցադրում Արդյոք քննադատությունն օգնում է արվեստագետին: Ինչպե՞ս են արվեստագետները կռահում, որ աշխատանքը հաջողված է: Կարելի՞ է արդյոք, սովորել սեփական սխալներից: Հնարավոր է ներկայացնել հույզեր:	

	ցական արվեստի տեսանկյունից (2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մնչախաղ): 10.Ա.Ա.ԲԱ.2. Քննարկել և վերլուծել տարբեր ժամանակներում ստեղծված նախագծերը, դրանց թողած հասարակական ազդեցությունը:

Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը կկարողանա՝

- Չարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, էսքիզների կատարման ուղղությամբ,
- Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության:
- Ընտրել թեմային համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ:
- Պատկերացնել, հետազոտել, համադրել, հակադրել, արտահայտել նախագծի հիմնական գաղափարները:
- Կազմել նախագծի գործողությունների պլան, որոշել նյութը, մատուցման ձևը/ձևերը:
- Հավաքել օգտակար տեղեկատվություն, ձևակերպել խնդիրը, ստեղծել նախնական տարբերակ, ընտրել այլընտրանքային տարբերակ:
- Պահպանել աշխատանքի անվտանգության կանոնները:
- Ճիշտ կազմակերպել աշխատանքային տարածքը, աշխատանքի բոլոր փուլերում պահպանել հիգիենայի, անձնական տարածքի կանոնները:
- Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով գրագետ աշխատելու օրինաչափությունները:
- Համագործակցել ընդհանուր աշխատանքային տարածքում:
- Ցուցադրել ստեղծագործական մտածողություն և գեղարվեստական միտք:Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես ունեցած հուզական վերաբերմունք:
- Ստեղծել տարբեր ժամանակաշրջանների բնական միջավայրին, հասարակական, տնտեսական, քաղաքական և մշակութային զարգացումներին վերաբերող արտահայտիչ երևակայական աշխատանքներ:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ արվեստի հայտնի ստեղծագործությունները ներկայացնելով նորարարական մոտեցումներով:
- Ստեղծել աշխատանքներ, ցուցադրելով ինքնուրույն աշխատելու, ստեղծագործական և քննական մտածողության հմտություններ:
- Բանավոր կամ գրավոր մեկնաբանել և թվարկել կերպարվեստի տարրերն ու սկզբունքներն առաջարկված ստեղծագործություններում, դրանց ազդեցությունն ու նշանակությունը հիմնական գաղափարի վրա:
- Կատարել վերլուծություններ և հետազոտություններ, մշակութային իրադարձության նշանակալիության, կարևորության վերաբերյալ:
- Հավաքագրել և դասակարգել մշակութային իրադարձության կամ ստեղծագործության վերաբերյալ արտահայտված կարծիքները:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Խաչվող հասկացություններ
Ստեղծագործական գաղափարի մատուցումը խորհրդանիշների,	Դիտման, պատկերացման, հիշողության, գրական ստեղծագործությունների մեկնաբանություններ նոր տեխնի-	

նրբերանգների, հուզական ազդակների միջոցով: 2D , 3D և 4D երևակայական թեմատիկ հորինվածքներ և նախագծեր: Արվեստի ստեղծագործության մեկնաբանություն՝ 2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, ժամանակակից մշակումներ, մնջախաղ և այլն: Արվեստի ստեղծագործության մատուցում վերացական արվեստի տեսանկյունից. 2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, ժամանակակից մշակումներ, մնջախաղ և այլն:	կական միջոցներով: Իրականացնել ստեղծագործական նախագծեր՝ ապահովելով բնագրի/բնօրինակի հետ համապատասխանությունն ըստ՝ - <i>անվանման,</i> - <i>ժամանակաշրջանի,</i> - <i>կերպարների,</i> - <i>ընդհանուր գաղափարի,</i> - <i>նյութի,</i> - <i>մատուցման ձևի,</i> - <i>լուսավորության,</i> - <i>արվեստի ուղղության:</i> Առաջադրված թեմայով ավարտուն ինտեգրված աշխատանքի ստեղծում՝ պահպանելով թեմայի, բովանդակության և մատուցման ձևի տրամաբանական կապը: Գեղարվեստական հոսանքների ուսումնասիրության հենքով ստեղծել հորինվածքներ (ֆուտուրիզմ, մոդեռն, կլասիցիզմ, սիմվոլիզմ և այլն): Ուսումնասիրել արվեստի այն ստեղծագործությունները, որոնք ընդհանուր են իրենց գաղափարով, մոտեցումներով, անվանումով, ժամանակաշրջանով, ոճով, ժանրով և այլն: Չամադրել միևնույն գաղափարներն արտահայտող ստեղծագործությունները, կատարել ոճավորումներ (ռիթմ, տեմպ, ոճ և այլն): Կատարել հայտնի ստեղծագործությունների վերարտադրություններ՝ կիրառելով տվյալ շրջանին բնորոշ հասանելի միջոցները: Կատարել որևէ հայտնի ստեղծագործության բեմականացման գեղարվեստական, նորարարական, ոճավորված նոր մեկնաբանություն: Վերացական, զգացմունքային, երևակայական բնույթի մի քանի ստեղծագործությունների համադրումների փորձեր: Կոմպոզիցիոն երաժշտական, թատերային, պարային, ռիթմիկ աշխատանքներ, երևակայական, գունային մոտիվներով:	Օրինաչափություն Երևույթների միջև օբյեկտիվորեն գոյություն ունեցող պատճառահետևանքային անհրաժեշտ կապեր: Որևէ երևույթի պատմական զարգացման մեջ դրսևորվող (դրսևորված) փաստ և դրա հետևանքը՝ արդյունքը: Չամակարգ և մոդել Չամակարգը որպես ընդհանուր գաղափարով, թեմայով, մոտեցումով կատարված ստեղծագործությունը (ները) ներկայացնելու ընդհանրական մոտեցում, որով յուրաքանչյուր աշխատանք կամ աշխատանքի մաս հանդես է գալիս որպես մոդել: Անհատական և մշակութային արժեհամակարգ Ուսումնասիրել և բացահայտել գաղափարներ, համոզմունքներ, արժեքներ, զգացումներ, մշակույթի դրսևորումներ արտահայտող ուղիները, որոնցով արժևորվում և գնահատվում է ստեղծարարությունը:

Ստեղծագործությունների նոր մատուցումներ տարբեր
 նյութերի վրա՝ թուղթ, կտոր, կավ, լուսանկար, ֆրոնտաժ,
 կոլաժ, երաժշտական մեկնաբանություններ և այլն:
 Ինքնուրույն վերաբերմունքի արտահայտում:
 Կատարել ստեղծագործական աշխատանքներ՝ համադրե-
 լով հայտնի ստեղծագործություններն ու ազգային ավան-
 դական մոտիվները՝ 2D, 3D, 4D:
 Համաչափության, պատկերի ընդհանուր դասավորու-
 թյան, կոմպոզիցիոն համաչափության, ուսումնասիրու-
 թյան և համեմատության վրա հիմնված վարժություններ և
 ստեղծագործական աշխատանքներ:
 Ընդհանրացման և նմանության կարողությունների
 ձևավորում:
 Թեմատիկ նկարչություն դիտման, պատկերացման,
 հիշողության և գրական ստեղծագործությունների պատ-
 կերագարդման և ձևավորման միջոցով:
 Կրկնօրինակել արվեստի որևէ գործ:
 Ըստ նախընտած նյութի՝ կառուցել ճարտարապետական
 կոթողի մանրակերտ:
 Ներկայացնել արվեստի տարբեր ճյուղերում նյութերի
 կիրառման հնարավորություններն ու սկզբունքները:
 Պատմամշակութային կառույցների, նորաձևության ոճերի
 նոր դեկորատիվ նախագծերի մշակումների կատարում
 2D, 3D, 4D :

Առաջարկվող թեմատիկա	
<i>Անցողիկը և հավերժականը երաժշտության մեջ:</i> <i>Հանրահայտ ստեղծագործությունների նոր մեկնաբանություններ:</i> <i>Արվեստը տարածության մեջ՝ ճարտարապետություն, քանդակը հանրային վայրերում:</i> <i>Անսովոր հեռանկարներ, Հավաքածու, գաղափարներ, որոնք փոխում են աշխարհը, ոսկե հատում:</i> <i>Գծանկար, գունանկար, ԴԿԱ, լուսանկարչություն:</i>	
Միջառարկայական կապ	
Բնական գիտություններ - վերլուծել բնական համակարգերի փոխկապակցվածությունը՝ դիտարկելով բնագիտական գիտելիքը որպես մեկ ամբողջություն: Հանրահաշիվ, երկրաչափություն - համադրել և վերլուծել տարբեր մաթեմատիկական մոդելներ ծանոթ և անծանոթ իրավիճակներում, կիրառել տարածական մարմինների մասին գիտելիքները կյանքում և տարբեր ուսումնական առարկաներ ուսումնասիրելիս: Հումանիտար գիտություններ- վերլուծել իր ազգի ձևավորման և զարգացման պատմական ուղին, քաղաքացու դիրքից արժևորել Հայաստանի Հանրապետությունը որպես իր ներկան և ապագան կերտելու միջավայր: Համեմատել և վերլուծել հասարակական , քաղաքական երևույթների և գործընթացների տարբեր մեկնաբանություններ, արտահայտե հիմնավորված դիրքորոշում դրանց վերաբերյալ: Առողջ ապրելակերպ - բացատրել տեխնոլոգիական նորամուծությունների գիտական հիմքերը, ներկայացնել տեխնոլոգիական ձեռքբերումները որպես գիտական և հետազոտական մտքի արգասիք, գիտակցել դրանց հետ կապված հնարավոր վտանգները բնության և մարդու համար: Ինֆորմատիկա - կիրառել համալիր գիտելիքներ և անհրաժեշտ հմտություններ՝ տեխնոլոգիական զարգացման և տեղեկատվության բազմազանության պայմաններում կողմնորոշվելու համար:	
Կապը ՀԴԶ վերջնարդյունքների հետ	
Մ4, Մ5, Մ7, Մ9, Մ10, Մ12, Մ15, Մ16, Մ25, Մ26, Մ33, Մ40, Մ41, Մ42	

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ	
ՎԵՐԱՆԱՅՈՒՄ ԵՎ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒՄ	
Նպատակը	Վերջնարդյունքներ

Ձևավորել արվեստի ստեղծագործությունների փուլային վերլուծությունների հմտություններ:
Թեմատիկ ցուցադրությունների և ներկայացումների արդյունավետ կազմակերպում:

Ուղղորդող հարցադրում

Ի՞նչ չափանիշներով են ընտրվում ստեղծագործությունները:
Չարկավոր է արդյոք ցուցադրել աշխատանքները:
Ի՞նչ է նշանակում արվեստի ստեղծագործության ցուցադրություն:

- 10.Ա.Ա.ՆՄ.2.** Ձևակերպումներում կիրառել մասնագիտական բառամթերք և եզրույթներ:
- 10.Ա.Ա.ՆՄ.3.** Բացատրել ավանդական և ոչ ավանդական աշխատանքային գործիքների և միջոցների ազդեցությունը մարդկանց առողջության և շրջակա միջավայրի վրա: Ցուցադրել նյութերի, գործիքների և միջոցների անվտանգ կիրառման հմտություններ:
- 10.Ա.Ա.ՎՑ. 1.** Մենակ կամ խմբով ներկայացնել ամբողջական, ավարտուն թեմատիկ նախագծեր լայն լսարանի համար:
- 10.Ա.Ա.ՎՑ. 2.** Խմբով կամ մենակ ներկայացնել հասարակական նշանակություն կամ ազդեցություն ունեցող արվեստագիտական նախագծեր:
- 10.Ա.Ա.ՎՑ.3.** Մենակ կամ խմբով վերլուծել և ներկայացնել հասարակական, սոցիալական, մշակութային կամ քաղաքական համոզմունքներ ներկայացնող թեմատիկ նախագծեր:
- 10.Ա.Ա.ՎՄ. 1.** Վերլուծել և ձևավորել ստեղծագործական նախագծերի թեմատիկ, տեխնիկական և գեղարվեստական սկզբունքներ:
- 10.Ա.Ա.ԲԱ.1.** Տարբեր ստեղծագործությունների վերաբերյալ ձևավորել մասնագիտական քննադատական կարծիքներ:
- 10.Ա.Ա.ԲԱ.2.** Քննարկել և վերլուծել տարբեր ժամանակներում ստեղծված նախագծերը, դրանց թողած հասարակական ազդեցությունը:
- 10.Ա.Կ.ԱԴ.3.** Ստեղծագործաբար մոտենալ առօրեական խնդիրների լուծմանը:

Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը կկարողանա՝

- Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում՝ ըստ առաջադրված չափանիշների
- Կատարել ստեղծագործական գործունեությանն առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ:
- Ստեղծել եզրույթները ներկայացնող պաստառներ՝ պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը:
- Պահպանել աշխատանքի անվտանգության կանոնները,
- Ճիշտ կազմակերպել աշխատանքային տարածքը, աշխատանքի բոլոր փուլերում պահպանել հիգիենայի, անձնական տարածքի կանոնները:
- Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով գրագետ աշխատելու օրինաչափությունները:
- Համագործակցել ընդհանուր աշխատանքային տարածքում:
- Առաջարկել խմբային և անհատական ցուցադրությունների հետաքրքիր տարբերակներ:
- Ուսումնասիրել և ներկայացնել ցուցադրությունների և ներկայացումների տարբերակներ, հիմնավորելով ընտրությունը:
- Մեկնաբանել և տեսակավորել ստեղծագործական աշխատանքները:
- Ներկայացնել հիմնական գաղափարների արդիականությունը:
- Ներկայացնել հիմնական գաղափարի մեկնաբանությունը արվեստի ստեղծագործություններում:
- Վեր հանել արվեստագետի հղած ուղերձները:
- Առանձնացնել և ցուցադրել ստեղծագործական հնարների կիրառման արդյունավետությունը և ազդեցությունը գաղափարի հաղորդման տեսանկյունից:
- Ներկայացնել ստեղծագործություններում առկա իմաստային, տեխնիկական, ոճային նրբությունները:
- Ճանաչել և մատնանշել արվեստագետի ձեռագիրը:
- Ձևակերպել արվեստի ստեղծագործության գնահատման տրամաբանված և համոզիչ հիմնավորումներ:
- Բացահայտել քաղաքական, սոցիալական, մշակութային ազդակները արվեստագետի ստեղծագործական գործունեությանը,
- Ներկայացնել ստեղծագործական աշխատանքների վրա արտաքին (օտար) և ներքին (տեղական) գործոնների ազդեցությունը:
- Զննարկել և ներկայացնել ստեղծագործությունից ստացած զգացողությունները:

Բովանդակություն

Առաջարկվող գործունեության ձևեր

Խաչվող հասկացություններ

Նախագծերի գեղարվեստական և նորարարական չափանիշներ: Նախագծեր լայն լսարանի համար: Հասարակական նշանակություն ունեցող խմբային կամ անհատական նախագծեր: Հանդիսատեսի համոզմունքների, գաղափարների, տեսակետների վրա ազդեցություն թողնող նախագծեր կամ ցուցադրություններ:	Ստեղծել աշխատանքային տետր կամ պորտֆոլիո: Մենակ կամ խմբով առանձնացնել աշխատանքները՝ ըստ առաջարկված չափանիշների: Ձևակերպել հարցերը և պատասխանները, թե որտեղ, երբ, ինչու և ինչպես պետք պատրաստվեն աշխատանքները ցուցադրության կամ ներկայացման համար: Մեկնաբանել ստեղծագործություններից ստացած տպավորությունները: Բացատրել, թե ինչու են ընտրվել տվյալ աշխատանքները: Նշել և մեկնաբանել ցուցադրության կամ ներկայացման կազմակերպման նպատակները, հիմնական սկզբունքները: Մեկնաբանել սեփական աշխատանքները: Պատրաստել ռուբրիկներ և հարցաշարեր արդյունավետ հետազոտական աշխատանքներ կատարելու համար: Ստեղծել դասակարգիչներ, որոնց համաձայն՝ կընտրվեն և կառանձնացվեն աշխատանքները: Աշխատել խմբով: Սովորողների կողմից կատարված աշխատանքների կամ թեմատիկ առանձին ուղղվածություն ունեցող ստեղծագործությունների ցուցադրություն/ներկայացում: Դասընթացների այս ձևը կարող է կազմակերպվել որևէ առարկայի հետ ինտեգրված: Նախագծերի ցուցադրությունների կամ ներկայացումների կազմակերպման ժամանակ հաշվարկել հնարավոր ռեսուրսները (ժամանակ, նյութ, միջոց, տարածք և այլն): Ապահովել պատկերային հաղորդակցության արդյունավետ և դրական միջավայր: Քննարկել ցուցադրությունների կամ ներկայացումների ազդեցության հասցեականությունը:	Համակարգ և մոդել Համակարգը որպես ընդհանուր գաղափարով, թեմայով, մոտեցումով կատարված ստեղծագործությունը (ները) ներկայացնելու ընդհանրական մոտեցում, որով յուրաքանչյուր աշխատանք կամ աշխատանքի մաս հանդես է գալիս որպես մոդել: Մասշտաբ, համամասնություն, քանակ համամասնության ու քանակի պատկերացումները սովորողին կօգնեն հասկանալու իր կատարած աշխատանքի ծավալը, հարկ եղած դեպքերում՝ համեմատություններ, վերլուծություններ կատարել Կառուցվածքը միևնույն խմբին կամ դասին պատկանող օբյեկտների բազմություն է՝ դրանց հատուկ գոյության ու գործառնության համընդհանուր սկզբունքներով:

Առաջարկվող թեմատիկա	
Արվեստի դերը մեր կյանքում: Ներգրավվածությունը արվեստում, երբ արվեստը ծառայում է սոցիալական և քաղաքական պահանջներին: Տոնակատարություններ: Տոնավաճառներ: Ծես: Թեմատիկ ցուցադրություններ՝ «Արվեստ և բնապահպանություն», «Արվեստ և քաղաքականություն», «Արվեստ և իրականություն», «Արվեստ և նորածնություն», «Արվեստ և քաղաքաշինություն», «Արվեստ և կրոն», «Արվեստ և գիտություն»:	
Միջառարկայական կապ	
Բնագիտական առարկաներ - վերլուծել բնական համակարգերի փոխկապակցվածությունը՝ դիտարկելով բնագիտական գիտելիքը որպես մեկ ամբողջություն: Հանրահաշիվ, երկրաչափություն - համադրել և վերլուծել տարբեր մաթեմատիկական մոդելներ ծանոթ և անծանոթ իրավիճակներում, կիրառել տարածական մարմինների մասին գիտելիքները կյանքում և տարբեր ուսումնական առարկաներ ուսումնասիրելիս: Հումանիտար առարկաներ - վերլուծել իր ազգի ձևավորման և զարգացման պատմական ուղին, քաղաքացու դիրքից արժևորել Հայաստանի Հանրապետությունը որպես իր ներկան և ապագան կերտելու միջավայր: Համեմատել և վերլուծել հասարակական քաղաքական երևույթների և գործընթացների տարբեր մեկնաբանություններ, արտահայտել հիմնավորված դիրքորոշում դրանց վերաբերյալ: Առողջ ապրելակերպ - բացատրել տեխնոլոգիական նորամուծությունների գիտական հիմքերը, ներկայացնել տեխնոլոգիական ձեռքբերումները որպես գիտական և հետազոտական մտքի արգասիք, գիտակցել դրանց հետ կապված հնարավոր վտանգները բնության և մարդու համար: ԹԳՂԳ - կիրառել համալիր գիտելիքներ և անհրաժեշտ հմտություններ՝ տեխնոլոգիական զարգացման և տեղեկատվության բազմազանության պայմաններում կողմնորոշվելու համար:	
Կապը ՀԴԶ վերջնարդյունքների հետ	
Մ1, Մ5, Մ7, Մ9, Մ11, Մ15, Մ16, Մ17, Մ18, Մ20, Մ23, Մ24, Մ28, Մ29, Մ30, Մ39, Մ40, Մ41, Մ42	

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ	
ՔՆՆԱԴԱՏԱԿԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆՔ (8)	
Նպատակը	Վերջնարդյունքներ

Ճիշտ հարցադրումներ ձևակերպելու հմտությունների ձևավորում: Կիրառված ստեղծագործական հնարների վերաբերյալ բացահայտումների և եզրակացությունների կատարման հմտությունների ձևավորում: Ստեղծագործության թողած ազդեցությունը և կապը իրականության հետ տեսնելում դրա նկատմամբ վերաբերմունքի ձևավորում:	10.Ա.Ա.ԼՄ.2. Ձևակերպումներում կիրառել մասնագիտական բառամթերք և եզրույթներ: 10.Ա.Ա.ՔԱ.1. Տարբեր ստեղծագործությունների վերաբերյալ ձևավորել մասնագիտական քննադատական կարծիքներ: 10.Ա.Ա.ՔԱ.2. Քննարկել և վերլուծել տարբեր ժամանակներում ստեղծված նախագծերը, դրանց թողած հասարակական ազդեցությունը: 10.Ա.Ա.Գ.1. Վերլուծել տարբեր արվեստագիտական գնահատականներ արդիականության, մշակութային արժևորման տեսանկյունից: 10.Ա.Ա.Գ.2. Գնահատել նախագծերը՝ հաշվի առնելով հասարակության տարբեր խավերի գեղագիտական նախընտրությունները: 10.Ա.Կ.ԱԴ.1. Ներկայացնել, թե որքանով է մշակույթի, պատմության, ավանդությունների և սովորույթների իմացությունն օգնում լիարժեք ընկալելու ստեղծագործությունը: 10.Ա.Կ.ԱԴ.3. Ստեղծագործաբար մոտենալ առօրեական խնդիրների լուծմանը:
Ուղղորդող հարցադրում	
Ինչպե՞ս է արվեստի ստեղծագործության վերլուծությունն օգնում հասկանալու և ճանաչելու աշխարհը: Ի՞նչն է նպաստում ստեղծագործական մտածողության զարգացմանը: Ի՞նչ չափանիշներով կարելի է գնահատել ստեղծագործությունները:	
Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը կկարողանա՝	
- Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջդրված չափանիշների: - Կատարել ստեղծագործական գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: - Ստեղծել եզրույթները ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը: - Կատարել կերպարվեստային գործունեության հետ առնչվող նյութերի մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: - Ընտրել և առանձնացնել աշխատանքները՝ հիմնական գաղափարի, խորհրդանիշների, թեմատիկայի, տարրերի և սկզբունքների հիման վրա: - Բացատրել դիտողի վրա ստեղծագործության ազդեցության հնարները: - Կիրառել ստեղծագործական և քննադատական մտածողության հմտություններ:	

- Նշել այն հիմքերը և սկզբունքները, որոնցով առաջնորդվել է ստեղծագործություններն առանձնացնելիս:
- Ստեղծել աշխատանքներ, որոնք առնչվում են կյանքի տարբեր ոլորտների և արվեստի մյուս տեսակների հետ:
- Մեկնաբանել կատարված ընտրությունը:
- Ներկայացնել ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով կատարված աշխատանքները: Թվարկել կիրառված տարրերն ու սկզբունքները, և դրանցով արտահայտչականությունն ապահովելու հնարները:
- Դասակարգել աշխատանքները, հաշվի առնելով ընդհանուր կարծիքը և գնահատականները:
- Աշխատանքներում ցուցադրել մյուս ուսումնական առարկաներից ստացած գիտելիքները:
- Քննել, վերլուծել և ներկայացնել ստեղծագործություններում առկա կապը արվեստի մյուս տեսակների հետ:
- Բացահայտել և մեկնաբանել գեղարվեստական գաղափարը հաղորդելու գեղարվեստական հնարները:
- Կատարել վերլուծություններ և հետազոտություններ, մշակութային իրադարձության նշանակալիության, կարևորության վերաբերյալ:
- Հավաքագրել և դասակարգել մշակութային իրադարձության, կամ ստեղծագործության վերաբերյալ արտահայտված կարծիքները:
- Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսածի և զգացածի վերաբերյալ:
- Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահազանգում են, կամ կարող են ներազդել, ուղղորդել և այլն):
- Ընտրել շրջապատող իրականությունը արվեստի միջոցով ներկայացնելու տարբերակներ:
- Հասկանալ, որ բոլոր մշակույթները ներկայանում են իրենց արվեստով:
- Հասկանալ, որ արվեստը բոլոր ժամանակների և մշակույթների հաղորդակցման անփոփարինելի լեզու է:
- Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Խաչվող հասկացություններ
Մասնագիտական, քննադատական վերլուծություն: Նախագծերի համեմատություն և դասակարգում՝ ըստ մատուցման ձևի, ժամանակաշրջանի, թեմայի արդիականության և այլն: Հանդիսատեսի գեղագիտական նախընտրություն, ազդեցության մշակութային	Ժանրերի ֆունկցիոնալ տարբերությունների մեկնաբանություն: Ոճային բազմազանության և դրանց առանձնահատկությունների ներկայացում: Տարբեր ստեղծագործությունների վերաբերյալ կարծիքների արտահայտում հարց ու պատասխանի, ռուբրիկների միջոցով: Միևնույն ստեղծագործողի տարբեր աշխատանքներ:	Չարգացում Չարգացումը այնպիսի փոփոխություն է, որի հետևանքով առաջանում է որակական սոր առաջադիմական վիճակ:

Նշանակություն: Ցուցադրությունների վերաբերյալ մասնագիտական և հասարակական արձագանքների վերլուծություն (մամուլ, արձագանքների քանակ, դիտումների ակտիվություն և այլն): Արվեստի ստեղծագործությունների գնահատում:	Պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ: Քննարկել արվեստագետի կողմից գույնի և կատարման տեխնիկայի ընտրությունը՝ որպես ազդեցության, հուզականության արտահայտություն: Նույն թեմայով տարբեր ստեղծագործողների կատարած աշխատանքներ: Միևնույն ժանրի ստեղծագործությունների համեմատություն: Արվեստի ստեղծագործությունների քննարկում, վերլուծություն, դասակարգում և գնահատում: Մեկնաբանել և վերլուծել իր և ընկերների աշխատանքները: Առաջադրել ստեղծագործական աշխատանքի քննության ճիշտ հարցադրումներ: Ուսումնասիրել և ներկայացնել մշակութային նշանակալի իրադարձություններ: Ուսումնասիրել տարբեր ժամանակաշրջաններում տեղի ունեցած պատմական իրադարձությունների արտացոլումն արվեստում: Քննարկել, թե ինչպես է արվեստի վերլուծությունն օժանդակում ստեղծագործական մտածողության զարգացմանը: Փորձել «կարդալ» ստեղծագործությունը: Վերլուծել ստեղծագործության վերաբերյալ տարբեր մեկնաբանություններ, դասակարգել կամ առանձնացնել դրանք՝ ըստ քննական վերլուծության: Առաջարկել և ձևակերպել ստեղծագործությունները գնահատելու չափանիշներ: Կատարել չորս փուլային վերլուծություն՝ նկարագրել, վերլուծել, մեկնաբանել, գնահատել:	Կայունություն և փոփոխություն Կայունությունը միշտ մրցակցող գործոնների հաշվեկշիռն է: Դրա խախտումը համակարգը դուրս է բերում կայուն վիճակից, երբ բացակայում է հետադարձ կապը: Սակայն արվեստագիտական տեսանկյունից կարելի է ընկալել որպես մեկից ավելի համակարգերի առկայություն, միևնույն ստեղծագործության մեջ: Այստեղ մեկ գործոնի փոփոխությունը չի խախտում համակարգը, քանի որ մյուս գործոնն իր վրա է վերցնում ընդհանուր հավասարակշռությունը:

Առաջարկվող թեմատիկա

Ավանգարդ: Ռետրո: Ոսկե դար: Բոհեմական ոճ: Ռաբիս: Հիպպիական շարժում: Կոնցեպտուալ արվեստ:

«Արվեստի մասին գիտելիքը` ինչի՞ համար է այն»:

«Արվեստը և միջավայրը` ուսումնասիրությունից մինչև մերժում»:

«Երբ արվեստը ներկայացնում է հասարակությունը` ո՞ր հասարակությունը: Ու՞մ դիմանկարը»:

Միջառարկայական կապ

Բնագիտական առարկաներ - վերլուծել բնական համակարգերի փոփոկապվածությունը` դիտարկելով բնագիտական գիտելիքը որպես մեկ ամբողջություն:

Հանրահաշիվ, երկրաչափություն - համադրել և վերլուծել տարբեր մաթեմատիկական մոդելներ ծանոթ և անծանոթ իրավիճակներում, կիրառել տարածական մարմինների մասին գիտելիքները կյանքում և տարբեր ուսումնական առարկաներ ուսումնասիրելիս:

Հումանիտար առարկաներ - վերլուծել իր ազգի ձևավորման և զարգացման պատմական ուղին, քաղաքացու դիրքից արժևորի Հայաստանի Հանրապետությունը որպես իր ներկան և ապագան կերտելու միջավայր: Համեմատել և վերլուծել հասարակական և քաղաքական երևույթների և գործընթացների տարբեր մեկնաբանություններ, արտահայտել հիմնավորված դիրքորոշում դրանց վերաբերյալ:

Առողջ ապրելակերպ - բացատրել տեխնոլոգիական նորամուծությունների գիտական հիմքերը, ներկայացնել տեխնոլոգիական ձեռքբերումները որպես գիտական և հետազոտական մտքի արգասիք, գիտակցել դրանց հետ կապված հնարավոր վտանգները բնության և մարդու համար:

ԹԳՅԳ - կիրառել համալիր գիտելիքներ և անհրաժեշտ հմտություններ` տեխնոլոգիական զարգացման և տեղեկատվության բազմազանության պայմաններում կողմնորոշվելու համար:

Կապը ՀԴԶ վերջնարդյունքների հետ

Մ1, Մ5, Մ7, Մ9, Մ11, Մ15, Մ16, Մ18, Մ23, Մ24, Մ27, Մ28, Մ29, Մ30, Մ39, Մ40, Մ41, Մ42

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ԱՐՎԵՍՏ, ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐ ԵՎ ԳՅՈՒՏԵՐ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Արվեստի ստեղծագործությունների տեխնիկական, նյութաբանական վերլուծություններ կատարելու հմտությունների ձևավորում: Ստեղծագործությունների միջոցով տարբեր ժամանակների մշակութային առանձնահատկությունները ուսումնասիրելու կարողությունների ձևավորում:	10.Ա.Ա.ՆԱ.1. Հետազոտել տարբեր նյութեր, միջոցներ, գտնել ստեղծագործական աշխատանքներ ստանալու նոր մոտեցումներ (2D, 3D 4D), որոնք կարող են ունենալ հասարակական ներգործություն: 10.Ա.Ա.ՆԱ.2. Ձևակերպումներում կիրառել մասնագիտական բառամթերք և եզրույթներ: 10.Ա.Ա.ՔԱ.1. Տարբեր ստեղծագործությունների վերաբերյալ ձևավորել մասնագիտական քննադատական կարծիքներ: 10.Ա.Ա.ՔԱ.2. Քննարկել և վերլուծել տարբեր ժամանակներում ստեղծված նախագծերը, դրանց թողած հասարակական ազդեցությունը: 10.Ա.Ա.Գ.1. Վերլուծել տարբեր արվեստագիտական գնահատականներ՝ արդիականության, մշակութային արժևորման տեսանկյունից: 10.Ա.Ա.Գ.2. Գնահատել նախագծերը՝ հաշվի առնելով հասարակության տարբեր խավերի գեղագիտական նախընտրությունները: 10.Ա.Ա.ԱՏ.1. Ներկայացնել որևէ արվեստագետի կամ ստեղծագործություն՝ մատուցման ձևը համապատասխանեցնելով վերջինիս ոճին, ժամանակաշրջանին և այլն: 10.Ա.Ա.ԱՏ.2. Ներկայացնել տեխնոլոգիական նոր մոտեցումների ազդեցությունը ժամանակակից արվեստի վրա:
Ուղղորդող հարցադրում	
Ինչպե՞ս է արվեստն օգնում հասկանալու մարդկանց և նրանց շրջապատը: Ինչպե՞ս է արվեստը ներկայացնում իրականությունը: Կա՞րողո՞ք արվեստ մեր շրջապատում: Որքանո՞վ է արվեստի ուսումնասիրությունն օգնում պլանավորելու մեր ապագան:	

Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը կկարողանա՝

- Չարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, էսքիզների կատարման ուղղությամբ,
- Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության:
- Ընտրել թեմային համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ:
- Պատկերացնել, հետազոտել, համադրել, հակադրել, արտահայտել նախագծի հիմնական գաղափարները:
- Կազմել նախագծի գործողությունների պլան, որոշել նյութը, մատուցման ձևը/ձևերը:
- Հավաքել օգտակար տեղեկատվություն, ձևակերպել խնդիրը, ստեղծել նախնական տարբերակ, ընտրել այլընտրանքային տարբերակ:
- Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջըրված չափանիշների:
- Կատարել ստեղծագործական գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ:
- Ստեղծել եզրույթները ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունը, դեկորատիվ արտահայտչականությունը:
- Կատարել կերպարվեստային գործունեության հետ առնչվող նյութերի մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ:
- Դասակարգել աշխատանքները, հաշվի առնելով ընդհանուր կարծիքը և գնահատականները:
- Աշխատանքներում ցուցադրել մյուս ուսումնական առարկաներից ստացած գիտելիքները:
- Քննել, վերլուծել և ներկայացնել ստեղծագործություններում առկա կապը արվեստի մյուս տեսակների հետ:
- Բացահայտել և մեկնաբանել գեղարվեստական գաղափարը փոխանցելու գեղարվեստական հնարները:
- Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապն իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահազանգում են, կամ կարող են ներազդել, ուղղորդել և այլն):
- Ուսումնասիրել և ներկայացնել ավանդական, դասական և ժամանակակից արվեստի վրա առևտրային և մեդիա հարաբերությունների ազդեցությունը:
- Հասկանալ, որ բոլոր մշակույթները ներկայանում են իրենց արվեստով:
- Հասկանալ, որ արվեստը բոլոր ժամանակների և մշակույթների հաղորդակցման անփոփարինելի լեզու է:
- Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա:
- Խմբավորել տարբեր ժամանակներում և մշակույթներում ստեղծված աշխատանքները, մեկնաբանել դրանց ազդեցությունը:
- Քննարկել և ներկայացնել ստեղծագործություններում առկա ժամանակաշրջանը, տեղանքը, կլիման, օգտագործված նյութերը,

գաղափարը և տեխնոլոգիական միջոցները, որոնք իմաստ և հուզականություն են փոխանցում աշխատանքին:

- Բացատրել, թե ինչ նյութեր են օգտագործել նկարիչները տարբեր ժամանակաշրջաններում, և ինչո՞վ են դրանք պայմանավորված:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Խաչվող հասկացություններ
Արվեստագետի կամ ստեղծագործության նոր մատուցում: Տարբեր ժամանակների տեխնոլոգիական և գիտական նորարարությունների ազդեցությունն արվեստի վրա: Արվեստի ստեղծագործությունների քիմիական, ֆիզիկական, կենսաբանական, հոգեբանական, նյութաբանական քննություն և վերլուծություն:	Ուսումնասիրել արվեստի աշխատանքներում օգտագործված նյութերը: Չետագոտել տարբեր ժամանակներում արվեստագետների աշխատանքի միջոցները և հնարավորությունները: Չամեմատել տարբեր ստեղծագործություններ: Գտնել նմանություններ և տարբերություններ օգտագործված նյութերի կամ աշխատանքի միջոցների մեջ: Քննարկել տարբեր երկրներում քաղաքական, հասարակական, մշակութային իրադարձությունների խորհրդանիշները՝ որպես մշակութային ժառանգություն: Չայ և համաշխարհային արվեստի ներկայացուցիչների մասին պատմող տեսաֆիլմերի, գեղարվեստական գրականության, մեդիայի ուսումնասիրություններ: Չետագոտել արվեստի ստեղծագործություններում կիրառված արվեստի տարրերը և սկզբունքները, դիտարկել տվյալ ժամանակաշրջանին բնորոշ և հասանելի միջոցները: Ուսումնասիրել ստեղծագործությունները՝ կատարելով ֆիզիկական, քիմիական, կենսաբանական հետազոտություններ: Քննարկել ստեղծագործությունների վերականգնման և պահպանման հնարավորությունները: Ուսումնասիրել տարբեր արվեստագետների աշխատանքները, ի՞նչ են պատմում իրենց ժամանակների մասին: Քննարկել, թե ինչպես, ինչով և ինչու են ստեղծագործում արվեստագետները: Ուսումնասիրել կինոարվեստը որպես գիտության և տեխնիկայի ինտեգրման արդյունք, նրա ծագումը և զարգացումը, համր կինո, 20-րդ դարի համաշխարհային կինո, հայկական կինո: Գեղարվեստական ժառանգության ուսումնասիրություն ժողովրդական արվեստի կամ տեղական երկրագիտական	Անհատական և մշակութային արժեհամակարգ Ուսումնասիրել և բացահայտել գաղափարներ, համոզմունքներ, արժեքներ, զգացումներ, մշակութային դրսևորումներ արտահայտող ուղիները, որոնցով արժևորվում և գնահատվում է ստեղծարարությունը: Չամաշխարհայնացում Տեստեսական, քաղաքական, մշակութային համաշխարհային քաղաքակրթության զարգացման ժամանակակից փուլ, միասնական աշխարհի կայացման օբյեկտիվ գործընթաց, մարդու ստեղծած համակարգերի և համայնքների փոխկապակցվածություն, համաշխարհային և տեղական գործընթացների փոխ-հարաբերություններ, հնարավորություններ, որոշումների ազդեցությունը մարդկության և շրջակա միջավայրի վրա:

	թանգարաններում: Հանդես գալ հաղորդումներով և զեկույցներով՝ ներկայացնելով հստակ և խոսք, հայտնել տեսակետ և դրսևորել հետաքրքրություններ	
Առաջարկվող թեմատիկա		
<i>Կենցաղային առարկաները և գործիքները տարբեր ժամանակաշրջանների արվեստում. Հին Հռոմ, Վերածնունդ, բարոկկո, ժամանակակից ոսկերչական, արծաթագործական իրեր, սպասք, վարագույր, կահույք, երաժշտական գործիքներ: Կինոարվեստ</i>		
Միջառարկայական կապ		
<i>Բնագիտական առարկաներ - վերլուծել բնական համակարգերի փոխկապակցվածությունը՝ դիտարկելով բնագիտական գիտելիքը որպես մեկ ամբողջություն:</i>		
<i>Հանրահաշիվ, երկրաչափություն - համադրել և վերլուծել տարբեր մաթեմատիկական մոդելներ ծանոթ և անծանոթ իրավիճակներում, կիրառել տարածական մարմինների մասին գիտելիքները կյանքում և տարբեր ուսումնական առարկաներ ուսումնասիրելիս:</i>		
<i>Հումանիտար առարկաներ - վերլուծել իր ազգի ձևավորման և զարգացման պատմական ուղին, քաղաքացու դիրքից արժևորել Հայաստանի Հանրապետությունը որպես իր ներկան և ապագան կերտելու միջավայր: Համեմատել և վերլուծել հասարակական, քաղաքական երևույթների և գործընթացների տարբեր մեկնաբանություններ, արտահայտել հիմնավորված դիրքորոշում դրանց վերաբերյալ:</i>		
<i>Առողջ ապրելակերպ - բացատրել տեխնոլոգիական նորամուծությունների գիտական հիմքերը, ներկայացնել տեխնոլոգիական ձեռքբերումները որպես գիտական և հետազոտական մտքի արգասիք, գիտակցել դրանց հետ կապված հնարավոր վտանգները բնության և մարդու համար:</i>		
<i>ԹԳՅԳ - կիրառել համալիր գիտելիքներ և անհրաժեշտ հմտություններ՝ տեխնոլոգիական զարգացման և տեղեկատվության բազմազանության պայմաններում կողմնորոշվելու համար:</i>		
Կապը ՀԴԶ վերջնարդյունքների հետ		
Մ1, Մ4, Մ6, Մ10, Մ11, Մ12, Մ13, Մ14, Մ15, Մ16, Մ23, Մ24, Մ27, Մ28, Մ29, Մ34, Մ40, Մ41		

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻԶՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ	
ԱՐՎԵՍՏԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ	
Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Ստեղծագործությունն իբրև թեմատիկ-իմաստային միասնությունն ընկալելու կարողությունների ձևավորում:	10.Ա.Ա.ՆՄ.2. Ձևակերպումներում կիրառել մասնագիտական բառամթերք և

Ինքն իրեն լսելու և միտքը ճիշտ ձևակերպելու կարողությունների զարգացում:	Եզրույթներ:
Ուղղորդող հարցադրում	10.Ա.Ա.ԲԱ.1. Տարբեր ստեղծագործությունների վերաբերյալ ձևավորել մասնագիտական քննադատական կարծիքներ:
Ինչպե՞ս է արվեստն արտացոլում պատմությունը: Կարո՞ղ ենք արդյոք արվեստի միջոցով հասկանալ, թե ինչպես են ապրել և ապրում մարդիկ:	10.Ա.Ա.ԲԱ.2. Քննարկել և վերլուծել տարբեր ժամանակներում ստեղծված նախագծերը, դրանց թողած հասարակական ազդեցությունը: 10.Ա.Ա.Գ.1. Վերլուծել տարբեր արվեստագիտական գնահատականներ արդիականության, մշակութային արժևորման տեսանկյունից: 10.Ա.Ա.Գ.2. Գնահատել նախագծերը՝ հաշվի առնելով հասարակության տարբեր խավերի գեղագիտական նախընտրությունները: 10.Ա.Ա.ԱՊ.1. Ձևակերպել և ներկայացնել արվեստի բնագավառում առկա հիմնական միտումները: Քննարկել, թե ինչպես են ժամանակը, տեղը և մշակույթն արտացոլվում առանձին ստեղծագործություններում: 10.Ա.Ա.ԱՊ.2. Ներկայացնել հայկական և համաշարհային արվեստի առանձնահատկությունները (ընդհանուր միտումները, ընդհանրություններն ու տարբերությունները): 10.Ա.Կ.ԱԴ.3. Ստեղծագործաբար մոտենալ առօրեական խնդիրների լուծմանը:
Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը կկարողանա՝	
Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջըրված չափանիշների: - Ստեղծել եզրույթները ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը: - Կատարել կերպարվեստի գործունեությանն առնչվող նյութերի մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: - Դասակարգել աշխատանքները, հաշվի առնելով ընդհանուր կարծիքը և գնահատականները: - Աշխատանքներում ցուցադրել մյուս ուսումնական առարկաներից ստացած գիտելիքները: - Քննել, վերլուծել և ներկայացնել ստեղծագործություններում առկա կապը արվեստի մյուս տեսակների հետ:	

- Բացահայտել և մեկնաբանել գեղարվեստական գաղափարը հաղորդելու գեղարվեստական հնարները:
- Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսածի և զգացածի նկատմամբ
- Մանրամասն ներկայացնել ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով կատարված աշխատանքները: Թվարկել կիրառված տարրերն ու սկզբունքները, և դրանցով արտահայտչականությունն ապահովելու հնարները:
- Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահազանգում են, կամ կարող են ներազդել, ուղղորդել և այլն):
- Ընտրել շրջապատող իրականությունը արվեստի միջոցով ներկայացնելու տարբերակներ:
- Կատարել վերլուծություններ և հետազոտություններ, մշակութային իրադարձության նշանակալիության, կարևորության վերաբերյալ:
- Հավաքագրել և դասակարգել մշակութային իրադարձության, կամ ստեղծագործության վերաբերյալ արտահայտված կարծիքները:
- Քննել ստեղծագործությունները՝ հաշվի առնելով թեմատիկան, ժամանակաշրջանը, նկարչի անհատականությունը, ավանդույթները, մշակութային խնդիրները, փաստացիությունը և այլն:
- Ներկայացնել որոշակի ժամանակաշրջանում ստեղծագործած հայազգի արվեստագետների աշխատանքները:
- Բացատրել, թե ինչ միջոցներով և որքանով է արտացոլված տվյալ ժամանակաշրջանը:
- Հասկանալ, որ բոլոր մշակույթները ներկայանում են իրենց արվեստով:
- Հասկանալ, որ արվեստը բոլոր ժամանակների և մշակույթների հաղորդակցման անփոփարինելի լեզու է:
- Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Խաչվող հասկացություններ
Ժամանակի, տարածաշրջանի, մշակույթի, գեղագիտական ընկալումների ազդեցությունն արվեստի ստեղծագործություններում: Հայ և համաշխարհային արվեստի ընդհանուր միտումները: Արվեստ և իրականություն: Արվեստագիտական նոր ուղղություններ:	Ներկայացնել համաշխարհային արվեստի կարևոր շրջանները: Ներկայացնել հայ արվեստի ժամանակաշրջանները և ճանաչված արվեստագետներին: Վերլուծել նրանց ստեղծագործությունները՝ ըստ տեսակների (ճարտարապետություն, դեկորատիվ-կիրառական արվեստ, մանրանկարչություն, գեղանկարչություն): Դասակարգել կերպարվեստի տարրերը և սկզբունքները տարբեր դարաշրջանների ստեղծագործություններում: Համեմատել տարբեր երկրների արվեստագետների աշխատանքներում ազգային ինքնություն արտահայտող պատկերները: Ուսումնասիրել ստեղծագործությունները՝ ըստ ոճական առանձ-	Պատճառ և հետևանք Աշխատանքի բնույթ և արդյունք կապը. կյանքը, չափը, խնդիրը, թեմաներն ազդում են աշխատանքի բնույթի վրա, ինչը տարբեր արդյունքներ է տալիս: Անհատական և մշակութային արժեհամակարգ գաղափարների, համոզմունքների, արժեքների

նահատկությունների:
 Ուսումնասիրել ստեղծագործությունների ստեղծման հանգամանքները:
 Ուսումնասիրել արվեստագիտական հետազոտությունների ամենից ճանաչված հիշարժան աղբյուրները:
 Դիտել ստեղծագործությունները, ներկայացնել հիմնական գաղափարը:
 Ներկայացնել հայ արվեստի պատմական ակունքները:
 Ներկայացնել հայկական մանրանկարչության առանձնահատկությունները:
 Հայկական խաչքարագործությունը՝ որպես արվեստի ինքնուրույն տեսակ:
 Բնակության վայրի, տարածքի, համայնքի ճարտարապետական կոթողները, հիշարժան վայրերը, մշակութային հաստատությունները ներկայացնող նախագծերի և հետազոտությունների կատարում:
 Ձևակերպել իր պատկերացումները մարդկության պատմության ընթացքում գեղագիտական իդեալի փոխակերպումների վերաբերյալ և հիմնավորել սեփական տեսակետն արվեստի տարբեր ուղղություններից բերված օրինակներով: Մեկնաբանել գեղագիտական իդեալ հասկացությունը, դրա հարաբերական բնույթը, համաշխարհային պատմության տարբեր շրջաններում գեղագիտական իդեալների առանձնահատկությունները, ճաշակի դերը իրականության գեղագիտական ընկալման մեջ:
 Ուսումնասիրել հասարակության զարգացման վրա արվեստի տարբեր ճյուղերի ազդեցությունը:
 Հավաքել և հետազոտել մշակույթների հիմնական առանձնահատկությունները բացահայտող հիմնավոր տեղեկատվությունը:
 Տարբեր պատմական իրադարձություններ ներկայացնող ստեղծագործությունների դիտում, երկիրը, սովորույթները ներկայացնող աշխատանքներում առանձնացնել բնորոշ տարրերը:
 Կատարել արվեստի ստեղծագործության չորս փուլային հետազոտություն:

զգացողությունների, մշակութային դրսևորումների արժևորում միջմշակութային արժեքների առնչությունների բացահայտում

Կայունություն և փոփոխություն

Կայունությունը միշտ մրցակցող գործոնների հաշվեկշիռն է: Դրա խախտումը համակարգը դուրս է բերում կայուն վիճակից, երբ բացակայում է հետադարձ կապը: Սակայն արվեստագիտական տեսանկյունից կարելի է ընկալել որպես մեկից ավելի համակարգերի առկայություն միևնույն ստեղծագործության մեջ: Այստեղ մեկ գործոնի փոփոխությունը չի խախտում համակարգը, քանի որ մյուս գործոնն իր վրա է վերցնում ընդհանուր հավասարակշռությունը (գույն, գիծ, դինամիկա և այլն):

Ուսումնասիրել ժամանակակից արվեստի զարգացման միտումները:
 Ուսումնասիրել տարբեր ժողովուրդների կենցաղի և մշակույթի արտացոլումն արվեստում:
 Ուսումնասիրել և ներկայացնել ստեղծագործության պատկանելությունը՝ ըստ գեղարվեստական դպրոցի և շրջանի, ժամանակաշրջանին բնորոշ տեխնիկայի, ժամանակի հայտնի վարպետների ստեղծագործական ձեռագրերի և նրանց նախընտրած թեմաների:

Առաջարկվող թեմատիկա

Միջնադարյան Հայաստանի արվեստը, ժամանակակից արվեստի թանգարան, Ազգային պատկերասրահ, Սփյուռահայ արվեստ:

Միջառարկայական կապ

Բնագիտական առարկաներ - վերլուծել բնական համակարգերի փոխկապակցվածությունը՝ դիտարկելով բնագիտական գիտելիքը որպես մեկ ամբողջություն:
Հանրահաշիվ, երկրաչափություն - համադրել և վերլուծել տարբեր մաթեմատիկական մոդելներ ծանոթ և անծանոթ իրավիճակներում, կիրառել տարածական մարմինների մասին գիտելիքները կյանքում և տարբեր ուսումնական առարկաներ ուսումնասիրելիս:
Հումանիտար առարկաներ - վերլուծել իր ազգի ձևավորման և զարգացման պատմական ուղին, քաղաքացու դիրքից արժևորել Հայաստանի Հանրապետությունը որպես իր ներկան և ապագան կերտելու միջավայր: Համեմատել և վերլուծել հասարակական, քաղաքական երևույթների և գործընթացների տարբեր մեկնաբանություններ, արտահայտել հիմնավորված դիրքորոշում դրանց վերաբերյալ:
Առողջ ապրելակերպ - բացատրել տեխնոլոգիական նորամուծությունների գիտական հիմքերը, ներկայացնել տեխնոլոգիական ձեռքբերումները որպես գիտական և հետազոտական մտքի արգասիք, գիտակցել դրանց հետ կապված հնարավոր վտանգները բնության և մարդու համար:
ԹԳՅԳ - կիրառել համալիր գիտելիքներ և անհրաժեշտ հմտություններ՝ տեխնոլոգիական զարգացման և տեղեկատվության բազմազանության պայմաններում կողմնորոշվելու համար:

Կապը ՀԴԶ վերջնադրոշմների հետ

Մ1, Մ4, Մ7, Մ10, Մ11, Մ15, Մ16, Մ17, Մ24, Մ28, Մ33, Մ34, Մ40, Մ41, Մ42

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻԶՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ	
ԱՐՎԵՍՏԻ ԴԵՐԸ ԵՎ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ	
Նպատակը	ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ

«Արվեստն արտահայտում է իրականությունը» արտահայտության նկատմամբ վերաբերմունքի ձևավորում: Արվեստի միջոցով պատմական, մշակութային, հիշարժան իրադարձությունների արտահայտումն ուսումնասիրելու հմտությունների ձևավորում «Արվեստը կարող է ազդեցություն ունենալ մեր իրականության վրա» գաղափարի գիտակցության և դիրքորոշման ձևավորում:	10.Ա.Ս.ՆՄ.2. Ձևակերպումներում կիրառել մասնագիտական բառամթերք և եզրույթներ: 10.Ա.Ա.ԲԱ.2. Քննարկել և վերլուծել տարբեր ժամանակներում ստեղծված նախագծերը, դրանց թողած հասարակական ազդեցությունը: 10.Ա.Ա.Գ.1. Վերլուծել տարբեր արվեստագիտական գնահատականներ արդիականության, մշակութային արժևորման տեսանկյունից: 10.Ա.Ա.Գ.2. Գնահատել նախագծերը՝ հաշվի առնելով հասարակության տարբեր խավերի գեղագիտական նախընտրությունները: 10.Ա.Կ.ԱԴ.1. Ներկայացնել, թե որքանով է մշակույթի, պատմության, ավանդությունների և սովորույթների իմացությունն օգնում լիարժեք ընկալելու ստեղծագործությունը: 10.Ա.Կ.ԱԴ.2. Լուսաբանել միևնույն մշակութային իրադարձությունը տարբեր մեդիաների համար (հեռուստատեսություն, տպագիր մամուլ, համացանց և այլն): 10.Ա.Կ.ԱԴ.3. Ստեղծագործաբար մոտենալ առօրեական խնդիրների լուծմանը:
Ուղղորդող հարցադրում	
Ինչպե՞ս է արվեստն օժանդակում ստեղծագործական մտածողության զարգացմանը: Արվեստն ունի՞ տարիք: Որտե՞ղ կիրառել արվեստի վերաբերյալ գիտելիքները:	
Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը կկարողանա՝	
- Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջադրված չափանիշների: - Կատարել ստեղծագործական գործունեության առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: - Ստեղծել եզրույթները ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը: - Կատարել կերպարվեստային գործունեության հետ առնչվող նյութերի մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: - Դասակարգել աշխատանքները, հաշվի առնելով ընդհանուր կարծիքը և գնահատականները: - Աշխատանքներում ցուցադրել մյուս ուսումնական առարկաներից ստացած գիտելիքները: - Քննել, վերլուծել և ներկայացնել ստեղծագործություններում առկա կապը արվեստի մյուս տեսակների հետ:Ներկայացնել, թե ինչո՞վ է արվեստի ստեղծագործությունը նման կամ տարբեր իրականությունից, և որքանով է ազդում մարդկաց վրա:	

- Բերել արվեստի բնագավառը ներկայացնող մասնագիտությունների օրինակներ:
- Ներկայացնել մշակութային հաստատություններում ընդունված վարքականոնները տարբեր ժամանակներում:
- Քննարկել և ներկայացնել արվեստի դերը իր համայնքում:
- Քննարկել արվեստագետ դառնալու հնարավորությունները:
- Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Խաչվող հասկացություններ
Մշակույթի, պատմության, ավանդությունների և սովորույթների իմացությունը և հանդիսատեսը: Մշակութային իրադարձության լուսաբանում տարբեր մեդիաների համար՝ հեռուստատեսություն, տպագիր մամուլ, համացանց և այլն: Իրականության ստեղծագործական ընկալում:	Չետագոտել մեր իրականության մեջ արվեստի ներկայու- թյունը: Արվեստի ստեղծագործությունները որպես տեղեկատվու- թյան փոխանցման և հաղորդակցման միջոց: Չայ և համաշխարհային արվեստի փոխազդեցություննե- րը՝ ընդհանրություններ, տարբերություններ: Քննարկել արվեստի դերը: Արվեստի ստեղծագործությունների վերաբերյալ համա- ռոտ ակնարկների պատրաստում: Տարբեր մեդիաների լուսաբանումների ձևաչափերի, խոսքի կառուցվածքի, արդիականության, կառուցված- քային առանձնահատկությունների ուսումնասիրություն- ներ: Չամենատել և վերլուծել միևնույն մշակութային իրադար- ձության լուսաբանումը տարբեր մեդիաների միջոցով (հեռուստատեսություն, տպագիր մամուլ, համացանց և այլն): Ուսումնասիրել և ներկայացնել կարճ ակնարկներ հայ մշակույթի վրա օտար ազդեցության հիմնական միտում- ների, ազգային մշակույթի ձևավորման վրա խորհրդա- նիշների դերի վերաբերյալ: Արվեստի ազդեցությունը քաղաքակրթությունների վրա: Չասարակության սոցիալական նորմերը խորհրդանշող արվեստագիտական արտահայտություններն անցյալում և	Պատճառ և հետևանք Աշխատանքի բնույթ և արդյունք կա- պը. կյուրժը, չափը, խնդիրը, թեմաներն ազդում են աշխատանքի բնույթի վրա, ինչը տարբեր արդյունքներ է տալիս: Կայունություն և փոփոխություն Կայունությունը միշտ մրցակցող գոր- ծոնների հաշվեկշիռն է: Դրա խախ- տումը համակարգը դուրս է բերում կայուն վիճակից, երբ բացակայում է հետադարձ կապը: Սակայն արվես- տագիտական տեսանկյունից կարելի է ընկալել որպես մեկից ավելի համա- կարգերի առկայություն միևնույն սրեղծագործության մեջ: Այստեղ մեկ գործոնի փոփոխությունը չի խախ- տում համակարգը, քանի որ մյուս գործոնն իր վրա է վերցնում ընդհանուր հավասարակշռությունը: Չամաշխարհայնացում տնտեսական, քաղաքական, մշակութային համաշխարհային

	ներկայում: Ուսումնասիրել արվեստագետների դերը: Որոշել նրանց գործունեության առանձնահատկությունները և կարևորությունը: Ուսումնասիրել որևէ իրադարձություն ընտանիքում, համայնքում, երկրում, աշխարհում, որին անդրադարձել է արվեստը: Ներկայացնել որևէ մշակութային իրադարձության կամ արվեստի հետ առնչության սեփական օրինակ: Արվեստի մասին պատմող տեսաֆիլմերի քննարկումներ:	քաղաքակրթության զարգացման ժամանակակից փուլ, միասնական աշխարհի կայացման օբյեկտիվ գործընթաց, մարդու ստեղծած համակարգերի և համայնքների փոխկապակցվածություն, համաշխարհային և տեղական գործընթացների փոխհարաբերություններ, հնարավորություններ, որոշումների ազդեցությունը մարդկության և շրջակա միջավայրի վրա:

Առաջարկվող թեմատիկա

*Ի՞նչ է արվեստը պատմում անցյալի մասին: Արվեստն ունի՞ տարիք:
 Արվեստի մասին գիտելիքը, ինչի՞ համար է այն:
 Արվեստ և ստեղծագործություն. պատճեն, ոգեշնչում կամ նորարարություն:
 Ներգրավվածությունը արվեստում, երբ արվեստը ծառայում է սոցիալական և քաղաքական պահանջներին:
 Հայտնի ստեղծագործությունների ժամանակակից ընկալումներ՝
 Հայկական զարդարվեստ:
 Գովազդ:*

Միջառարկայական կապ

Բնագիտական առարկաներ- վերլուծել բնական համակարգերի փոխկապակցվածությունը՝ դիտարկելով բնագիտական գիտելիքը որպես մեկ ամբողջություն:
Հանրահաշիվ, երկրաչափություն - համադրել և վերլուծել տարբեր մաթեմատիկական մոդելներ ծանոթ և անծանոթ իրավիճակներում, կիրառել տարածական մարմինների մասին գիտելիքները կյանքում և տարբեր ուսումնական առարկաներ ուսումնասիրելիս:
Հումանիտար առարկաներ- վերլուծել իր ազգի ձևավորման և զարգացման պատմական ուղին, քաղաքացու դիրքից արժևորել Հայաստանի Հանրապետությունը որպես իր ներկան և ապագան կերտելու միջավայր: Համեմատել և վերլուծել հասարակական և քաղաքական երևույթների և գործընթացների տարբեր մեկնաբանություններ, արտահայտել հիմնավորված դիրքորոշում դրանց վերաբերյալ:
Առողջ ապրելակերպ - բացատրել տեխնոլոգիական նորամուծությունների գիտական հիմքերը, ներկայացնել տեխնոլոգիական

ձեռքբերումները որպես գիտական և հետազոտական մտքի արգասիք, գիտակցել դրանց հետ կապված հնարավոր վտանգները բնության և մարդու համար:

ԹԳՅԳ - կիրառել համալիր գիտելիքներ և անհրաժեշտ հմտություններ՝ տեխնոլոգիական զարգացման և տեղեկատվության բազմազանության պայմաններում կողմնորոշվելու համար:

Կապը ՅՊԶ վերջնարդյունքների հետ

Մ1, Մ4, Մ7, Մ10, Մ11, Մ15, Մ16, Մ17, Մ18, Մ24, Մ28, Մ30, Մ33, Մ34, Մ40, Մ41, Մ42

